

Årsredovisning 2022

Innehållsförteckning

Generaldirektören har ordet	3
1 Om Rättsmedicinalverket	5
1.1 Rättsmedicinalverkets organisation och ledningsgrupp	6
2 Om årsredovisningen	7
2.1 Bedömning av resultat	7
2.2 Statistik	7
2.3 Intäkter och kostnader per verksamhetsområde	8
3 Resultatredovisning	9
3.1 Rättsgenetik och rättskemi	9
3.2 Rättsmedicin	18
3.3 Rättsspsykiatri	34
3.4 Övrig återrapportering	47
3.5 Kostnader och intäkter per verksamhetsområde	51
4 Finansiell redovisning	55
4.1 Sammanställning över väsentliga uppgifter	55
4.2 Resultaträkning	56
4.3 Balansräkning	57
4.4 Anslagsredovisning	58
4.5 Tilläggsupplysningar	59
4.6 Noter	62
5 Tabell- och figurförteckningar	68
6 Årsredovisningens undertecknande	71

Generaldirektören har ordet

Rättsmedicinalverket är en expertmyndighet inom rättsväsendet. Vi är den medicinska länken i rättskedjan och ger svar på många av rättsväsendets svåra frågor. Under 2022 har myndigheten fortsatt att tillhandahålla bedömningar och analyser av god kvalitet och med rimliga handläggningstider.

Försöksverksamheten med snabbare lagföring har etappvis byggts ut under året, vilket innebär att betydligt fler ärenden ska hanteras skyndsamt. För att undvika förlängda handläggningstider för andra ärendetyper har olika metodutvecklingsåtgärder vidtagits.

Den nya lagen om rättsgenetisk undersökning vid utredning av faderskap innebär att kommunerna nu utnyttjar Rättsmedicinalverket som leverantör av rättsgenetiska analyser. Detta har lett till att antalet faderskapsutredningar vid myndigheten har ökat.

Samhällsutvecklingen med ökat skjutvapenvåld är påtaglig inom den rättsmedicinska verksamheten. Dödligt skjutvapenvåld utgjorde under året drygt hälften av obduktionsärendena där dödsättet bedömdes vara avsiktligt vållad av annan, det vill säga mord eller dråp. Dödsfall med hög misstanke om bakomliggande brott innebär ofta mer omfattande och resurskrävande obduktioner, vilket påverkar myndigheten.

Projektering av den nya byggnaden för den rättspsykiatriska undersökningsenheten i Göteborg har bedrivits under året. Planerad byggstart har förskjutits i nio månader på grund av flera oförutsedda händelser, men markarbetet inleds inom kort och byggnaden förväntas vara klar för inflyttning under hösten 2025.

Arbetet med att modernisera myndigheten har fortgått under 2022. Åtgärder har genomförts för att anpassa myndigheten till ökade legala krav, bland annat när det gäller it, personuppgiftshandling och informationssäkerhet. Det finns stora behov av fortsatt utveckling av it-stödet och informationssäkerheten.

Rättsmedicinalverket är en utpräglad expertmyndighet där en aktiv forskningsverksamhet är nödvändig för att säkerställa och utveckla det vetenskapliga underlaget för våra analyser och bedömningar. Forskningen ger också kunskap som kommer till nytta för samhället i stort. Under året har 48 vetenskapliga artiklar publicerats av Rättsmedicinalverkets medarbetare. Forskningsresultat har återförts till verksamheten i form av ny kunskap, rutiner och metoder. Som exempel kan nämnas nya riktlinjer för utredning om alkoholrelaterad död och en ny rättsgenetisk metodik för att bedöma ögon- och hårfärg, något som kan bidra i polisens identifieringsarbete.

Rättsmedicinalverket har, likt flertalet myndigheter, i uppdrag att informera om sin verksamhet, till enskilda och andra myndigheter. Detta sker på flera olika sätt. För myndighetens podd, som är en väg att sprida våra expertkunskaper på ett populärvetenskapligt sätt, kan noteras en kraftig ökning av antalet lyssnare.

Rättsmedicinalverket har således under året fortsatt att bidra med viktiga pusselbitar i det svenska rättssamhället.

Stockholm i februari 2023

Lars Werkström, generaldirektör

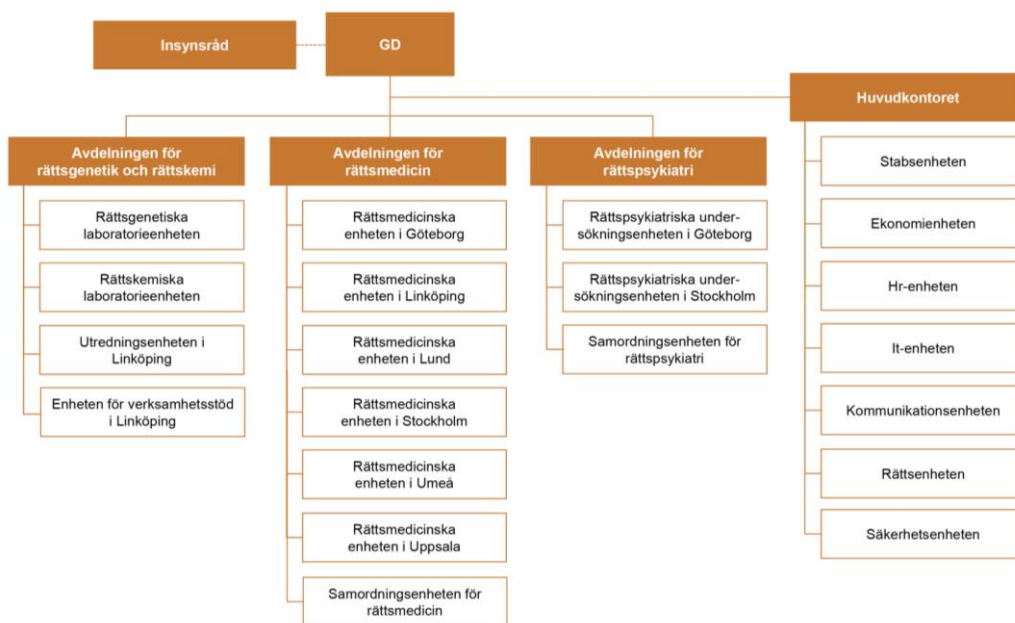
1 Om Rättsmedicinalverket

Rättsmedicinalverkets uppdrag beskrivs i förordningen (2007:976) med instruktion för Rättsmedicinalverket. Enligt instruktionen ska Rättsmedicinalverket särskilt ansvara för rättspsykiatriska undersökningar, rättsmedicinska undersökningar, rättsintyg, rättskemiska och rättsgenetiska undersökningar. Myndigheten ska även ansvara för utredningar om risk för återfall i brottslighet samt medicinska åldersbedömningar. Rättsmedicinalverket arbetar på uppdrag av domstol, allmän åklagare, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Migrationsverket med flera. I uppdraget ingår också utvecklingsarbete, internationellt samarbete samt forskning och stöd åt forskning.

Rättsmedicinalverket består av tre avdelningar; avdelningen för rättsgenetik och rättskemi, avdelningen för rättsmedicin och avdelningen för rättspsykiatri. Därutöver finns ett huvudkontor med centrala funktioner som ekonomi, kommunikation, hr, it samt en säkerhetsenhet, rättsenhet och stabsenhet. Myndigheten finns på sex orter i landet och har cirka 540 medarbetare. Myndigheten har ett insynsråd med uppgift att utöva insyn och ge myndighetschefen råd.

1.1 Rättshuset medicinalverkets organisation och ledningsgrupp

Bakre raden fr v: Anton Svensson, Jesper Svedberg, Elias Palm.

Mellersta raden fr v: Lars Werkström, Elin Ericson, Tomas Lindfors, Johan Rahm.

Främre raden fr v: Ann-Cathrine Wikström, Susanne Kilgren, Camilla Stenemyr, Susanne Hilke.

2 Om årsredovisningen

Resultatredovisningen är indelad i myndighetens verksamhetsområden: rättsgenetik, rättskemi, rättsmedicin och rättspsykiatri. Resultatredovisningen utgår från Rättsmedicinalverkets instruktion, återrapporteringskraven i regleringsbrevet och regeringsuppdrag. Den innehåller även annan information som bedöms vara relevant för regeringens uppföljning av verksamheten.

2.1 Bedömning av resultat

Rättsmedicinalverket använder handläggningstider inom de olika verksamhetsområdena som mått för att bedöma myndighetens resultat. Rimliga handläggningstider är viktigt bland annat för att inte försena processer i rättskedjan. Bedömningar och kommentarer till resultatet lämnas i den utsträckning det är relevant.

Inom verksamhetsområdena rättsgenetik och rättskemi görs bedömningar av handläggningstider i relation till interna mål för verksamheten samt mål som bestämts i överenskommelse med Polismyndigheten. Inom den rättspsykiatriska verksamheten finns i vissa delar författningsstyrda tidsgränser för handläggning och resultatet bedöms i förhållande till dessa.

Inom den rättsmedicinska verksamheten har interna mål för handläggningstider tagits fram i dialog med Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten för de dödsfallsutredningar där det är mest angeläget med korta handläggningstider.

2.2 Statistik

För varje verksamhetsområde redovisas ärendeutveckling, handläggningstider och kostnad per ärende. För vissa ärendetyper redovisas även vilken bedömning som gjorts i ärendet till exempel dödssätt i obduktionsärenden. Statistiken som ligger till grund för resultatredovisningen baseras på uppgifter som hämtas från myndighetens ärendehanteringssystem och uppföljningssystem. Ekonomiska uppgifter hämtas från myndighetens ekonomisystem.

Handläggningstider redovisas genomgående som medelvärde (genomsnitt) och median. Inom den rättsgenetiska verksamheten definieras handläggningstiden som antalet dagar från att samtliga prov inkommit till dess att ärendet expedierats.

För rättskemiska ärenden definieras handläggningstiden som tiden mellan ankomstregistrering och svarsrapportering för expedierade ärenden. För rättsmedicinska ärenden beräknas handläggningstiden från det att en begäran om rättsmedicinsk obduktion, rättsintyg eller medicinsk åldersbedömning inkommit till det att utlåtandet eller intyget expedierats. För medicinska åldersbedömningar redovisas även handläggningstiden från det att samtliga analys svar från externa leverantörer inkommit till avdelningen till det att utlåtandet expedierats. Inom den rättspsykiatriska verksamheten beräknas handläggningstiden från det att begäran om rättspsykiatrisk utredning inkommit till det att ärendet avslutats.

Siffror i tabeller och diagram redovisas normalt i treårsserier. I resultatredovisningen redovisas ett antal utvalda mått i längre tidsserier på tio år.

Individbaserad statistik redovisas uppdelat efter kön i den utsträckning det är möjligt eller relevant för årsredovisningen. De flesta ärendetyper består av ärenden som inkommer från andra myndigheter, vilket innebär att Rättsmedicinalverket inte kan påverka könsfördelningen och i de flesta fall inte kan dra några slutsatser om orsaker till eventuella skillnader mellan könen i statistiken.

2.3 Intäkter och kostnader per verksamhetsområde

Rättsmedicinalverkets totala intäkter och kostnader redovisas för myndighetens verksamhetsområden och består av såväl direkta som indirekta intäkter och kostnader. De direkta intäkterna och kostnaderna är direkt hänförliga till ett verksamhetsområde medan de indirekta beräknas med fördelningsnycklar.

Kostnad per ärende redovisas avrundat till närmaste hundratal. Vid ett stort antal ärenden kan därför den totala faktiska kostnaden skilja sig från den kostnad som kan beräknas utifrån den avrundade kostnaden.

3 Resultatredovisning

3.1 Rättsgenetik och rättskemi

Verksamheten för rättsgenetik och rättskemi har i uppdrag att utföra olika typer av analyser av humanbiologiskt material, som ska ligga till grund för rättsutredningar. Avdelningen för rättsgenetik och rättskemi ligger i Linköping och har cirka 125 medarbetare. Laboratorieanalyser och tolkning av resultat utförs av kemister, biomedicinska analytiker, biologer och läkare.

Inom verksamhetsområdet rättsgenetik analyseras dna i utredningar som utförs på uppdrag av bland annat domstolar, Migrationsverket, Polismyndigheten, kommuner och privatpersoner. Uppdragen är främst faderskapsutredningar, släktutredningar samt identifiering av avlidna personer med hjälp av dna-teknik. På uppdrag av Polismyndigheten, eller internt från avdelningen för rättsmedicin, utförs även artbestämningar vid exempelvis misstanke om jaktbrott.

Inom verksamhetsområdet rättskemi utförs analyser av alkohol, narkotika, dopingpreparat, läkemedel och gifter i blod, urin, hår och vävnader. Analyserna utförs på uppdrag av Polismyndigheten, Kriminalvården eller avdelningen för rättsmedicin. En mindre del av uppdragen kommer från sjukvård, kommuner och behandlingshem. Utöver analysuppdrag skriver avdelningen rättstoxikologiska yttranden som innefattar en bedömning av rättskemiska analysresultat, exempelvis tolkning av alkoholhalter i rattfyllerifall.

Den rättsgenetiska och rättskemiska laboratorieverksamheten är ackrediterad i enlighet med ISO/IEC 17025. Genom ackreditering ställs krav på kompetens, kvalitetssystem och dokumentation. En ackrediterad verksamhet granskas regelbundet. I augusti genomförde Swedac en granskning av avdelningens ackrediterade laboratorieverksamhet och meddelade i november beslut om fortsatt ackreditering. Under året har interna revisioner genomförts med granskning mot krav i standarden. För provningsjämförelse har avdelningen deltagit i externa kontrollprogram med tillfredsställande resultat.

Medarbetare inom den rättsgenetiska och rättskemiska verksamheten kallas ibland som sakkunniga till förhandling i domstol. Antalet domstolsförhandlingar uppgick 2022 till 12 jämfört med 13 under 2021 och 18 under 2020. En möjlig förklaring till minskad medverkan i domstolsförhandlingar kan vara att de rättstoxikologiska yttrandena har formulerats tydligare än tidigare vilket kan ha minskat behovet av kompletterande förklaringar.

3.1.1 Rättsgenetiska undersökningar

Ärendeutveckling

Antalet expedierade ärenden avseende rättsgenetiska undersökningar har ökat med 18 procent jämfört med föregående år (Tabell 1). Ökningen beror främst på att kommunerna, i och med den lag som trädde kraft 1 januari 2022, nu nyttjar Rättsmedicinalverket som leverantör av rättsgenetiska undersökningar i faderskapsutredningar. Lagförändringen innebär bland annat att faderskapsärenden beställda av kommuner och domstolar nu är anslagsfinansierade. Faderskapsärenden beställda av kommuner har ökat med 61 procent jämfört med före lagförändringen.

Antalet
faderskapsärenden
beställda av kommuner
har ökat med 61
procent.

Antalet släktskapsärenden som expedierades till Migrationsverket minskade betydligt under pandemin och har fortsatt att minska under 2022 (Tabell 1). Pandemin medförde bestämmelser om inreseförbud och en följdfeffekt kan vara att antalet återföreningsärenden har fortsatt att minska.

Vid misstanke om plötslig hjärtdöd utförs en genetisk undersökning för att ge svar på om det kan finnas genetiska orsaker till det oförklarade dödsfallet. Under 2021 stoppades den metodik som tidigare använts vid misstanke om plötslig hjärtdöd på grund av att den inte var förenlig med dataskyddsförordningens regelverk. Eftersom de genetiska varianterna som kan orsaka plötslig hjärtdöd är ovanliga behöver analysdata annoteras, det vill säga kompletteras med mer information mot stora databaser i USA. Överföringen av data till tredjeland ifrågasattes i förhållande till regelverket och därför stoppades överföringarna till USA. Under början av 2022 driftsattes en uppdaterad metod som är förenlig med regelverket och som dessutom är mer resurseffektiv. Annoteringen sker nu internt inom Rättsmedicinalverket. Mot bakgrund av att undersökningar inte genomfördes under en period kan antalet expedierade ärenden inte jämföras med 2021, men antalet ärenden har 2022 ökat jämfört med åren dessförinnan (Tabell 1). Ökningen kan förklaras med att en del av de ärenden som berördes av metodstoppet år 2021 istället analyserades i början av 2022.

Privata beställningar av faderskapsundersökningar har minskat med 35 procent under året (Tabell 1). En eventuell förklaring till minskningen, som framkommit vid telefonkontakter med privata beställare, är den högre avgift som infördes vid årsskiftet.

Tabell 1. Antal expedierade rättsgenetiska ärenden per beställare och ärendetyp

Beställare	Ärendetyp	2020	2021	2022	Förändring % 2022 jmf 2021
Samtliga rättsgenetiska ärenden		2 427	2 125	2 516	18,4
Migrationsverket	Släktskap	694	414	338	-18,4
Kommuner	Släktskap	858	861	1 382	60,5
Domstolar	Släktskap	326	317	283	-10,7
Privata	Släktskap	288	291	189	-35,1
Övriga	Släktskap	23	26	11	-57,7
	Identifiering	2	0	1	
Polismyndigheten	Släktskap	25	31	40	29,0
	Artbestämning	3	1	0	-100,0
	Identifiering	58	60	76	26,7
Rättsmedicinalverkets avdelning för rättsmedicin	Artbestämning	0	2	4	100,0
	Identifiering	84	119	109	-8,4
	Plötslig hjärtdöd	66	3	83	2 666,7

Handläggningstider

Handläggningstiden definieras som antalet dagar från att ett ärendes sista prov inkommit till dess att ärendet expedierats. Det interna målet är att 50 procent av föräldraskapsärendena ska expedieras inom 10 dagar och för övriga släktskapsärenden ska 50 procent expedieras inom 14 dagar. För föräldraskapsärenden uppfylldes det interna målet, medan övriga släktskapsärenden inte nådde målet. För ärenden avseende plötslig hjärtdöd är målet att 50 procent ska besvaras inom 90 dagar, vilket uppfylldes.

Att handläggningstiderna för plötslig hjärtdöd och övriga släktskapsärenden har blivit längre beror delvis på att myndigheten haft få behöriga handläggare och laboranter för dessa ärendetyper under 2022 (Tabell 2). Medarbetare som inte är kvar i tjänst tar tid att ersätta eftersom det krävs en flerårig internutbildning för att hantera dessa ärenden. Det ökade antalet genomsnittliga dagar för plötslig hjärtdödsärenden kan också förklaras med att en del av de ärenden som inkom under metodstoppet 2021 inte kunde expedieras förrän den uppdaterade metoden implementerades 2022.

Tabell 2. Handläggningstid för expedierade rättsgenetiska ärenden

Ärendetyp	Genomsnitt dagar			Median dagar		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Föräldraskap ¹	8	8	9	6	6	7
Övriga släktskap ²	44	29	30	15	10	21
Identifiering	34	17	17	10	10	11
Artbestämning	20	32	22	13	32	20
Plötslig hjärtdöd	71	37	113	68	17	83

¹ Faderskapsärenden är inkluderade i ärenden om föräldraskap.

² Antal övriga släktskapsärenden 2020 var 83, 2021 92 och 2022 90 stycken.

Kostnad per ärende

Den ökade kostnaden per ärende för släktskapsutredningar och identifieringsärenden beror på ökade kostnader inom den rättsgenetiska verksamheten för material, it-system och ökade myndighetsgemensamma kostnader (Tabell 3).

Tabell 3. Kostnad per ärende i kronor, avrundat till närmaste hundratal

Ärendetyp	2020	2021	2022
Släktskap	8 600	9 400	12 100
Identifiering	26 600	20 900	24 300

3.1.2 Rättskemiska undersökningar

Ärendeutveckling

Varje år expedieras omkring 100 000 rättskemiska ärenden och drygt 800 000 analyser utförs. Det totala antalet ärenden har minskat med 4 procent jämfört med föregående år (Tabell 4). Ärenden från Kriminalvården avseende droganalys för att kontrollera drogfrihet, som är en stor del av den totala ärendemängden, har däremot ökat med 6 procent. En förklaring är att antalet klienter inom Kriminalvården har ökat.

Antalet expedierade ärenden till Polismyndigheten fortsätter att minska (Tabell 4 och Figur 1). Orsaken till minskningen är svårbedömd. Analyser relaterade till ringa narkotikabrott, eget bruk, och rattfylleriärenden har minskat. Antalet ärenden relaterade till våldsbrott har däremot ökat med 29 procent. Ärenden relaterade till våldsbrott är en liten andel av det totala antalet ärenden från Polismyndigheten vilket medför att den procentuella höjningen framstår som stor. Förändringen är svår att förklara men kommer att fortsatt följas.

Fortsatt minskning
av rättskemiska
ärenden från
Polismyndigheten.

Ärenden avseende urinprov för kontroll av drogfrihet från vårdgivare (benämns som vård, narkotika i tabellen) har minskat med 12 procent (Tabell 4). Flera av uppdragsgivarna har skickat färre ärenden för analys jämfört med tidigare, medan några har skickat fler. Vad denna variation beror på är oklart. Ärenden avseende kontroll av drogfrihet genom blod- och håranalyser (benämns som vård, övrig utredning i tabellen) har minskat med 6 procent. Även här är orsaken till minskningen oklar.

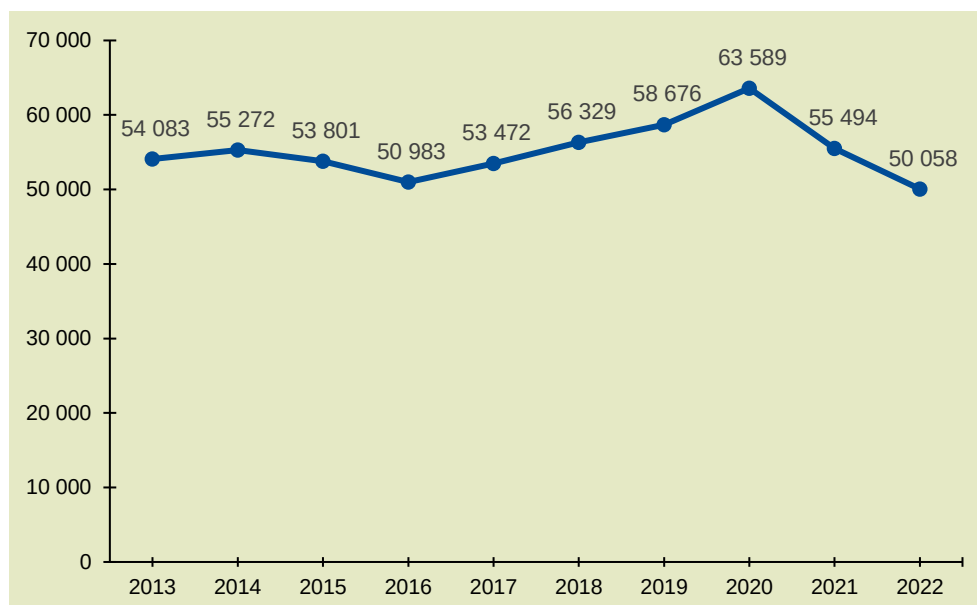
Yttranden, som innehåller en tolkning av analysdata, begärs främst av polis och åklagare. Merparten av frågorna har rört missbruksmedel och så kallad eftersupning i trafikärenden. Antalet expedierade rättstoxikologiska yttranden har minskat med 20 procent under 2022 jämfört med 2021, vilket delvis bedöms vara en följd av färre ärenden från Polismyndigheten (Tabell 4). Frågor om amfetaminläkemedel har under 2022 varit betydligt färre, vilket också bedöms ha bidragit till nedgången i antalet yttranden. Det informationsblad, som numera medföljer den rättskemiska svarsrapporten som tolkningsstöd, bedöms ha minskat behovet av yttranden av enklare karaktär.

Tabell 4. Antal expedierade rättskemiska ärenden per ärendetyp

Ärendetyp	2020	2021	2022	Förändring % 2022 jmf 2021
Samtliga rättskemiska ärenden	103 130	102 222	97 894	-4,2
Kriminalvårdsärenden	22 971	32 163	34 063	5,9
Rättsmedicinska ärenden	5 635	5 618	5 936	5,7
Polisärenden, rattfylleri	19 359	16 923	14 511	-14,3
Polisärenden, ringa narkotikabrott, eget bruk	42 278	36 259	32 562	-10,2
Polisärenden, våldsbrott ¹	1 952	2 312	2 985	29,1
Vård, narkotika	9 476	7 739	6 820	-11,9
Vård, övrig utredning	451	364	341	-6,3
Rättstoxikologiska yttranden	1 008	844	676	-19,9

¹ I denna ärendetyp förekommer både misstänkta och målsägande.

Figur 1. Antal expedierade rättskemiska ärenden till Polismyndigheten

Könsfördelningen i rättskemiska ärenden beror på inflödet från beställarna. De flesta ärendena berör män (Tabell 5). Könsuppdelad statistik för ärenden från Kriminalvården finns inte eftersom uppgift om kön inte lämnas i ärendet.

Tabell 5. Antal expedierade rättskemiska ärenden uppdelat på kvinnor och män

Ärendetyp	Kön	2020	2021	2022
Rättsmedicinska ärenden	Kvinnor	1 433	1 395	1 518
	Män	3 942	3 919	4 093
	Okänt	260	304	325
Polisärenden, rattfylleri	Kvinnor	2 121	1 935	1 700
	Män	16 663	14 338	12 186
	Okänt	575	650	625
Polisärenden, ringa narkotikabrott, eget bruk	Kvinnor	6 212	5 469	4 843
	Män	35 079	29 994	26 958
	Okänt	987	796	761
Polisärenden, våldsbrott ¹	Kvinnor	679	626	809
	Män	1 217	1 619	2 081
	Okänt	56	67	95
Vård, narkotika	Kvinnor	2 396	1 876	1 630
	Män	5 980	4 952	4 600
	Okänt	1 100	911	590
Vård, övrig utredning	Kvinnor	145	128	111
	Män	267	232	210
	Okänt	39	4	20
Rättstoxikologiska yttranden	Kvinnor	279	229	204
	Män	704	592	449
	Okänt	25	23	23

¹ I denna ärendetyp förekommer både misstänkta och målsägande.

Handläggningstider

För samtliga ärendetyper är de genomsnittliga handläggningstiderna något längre än föregående år (Tabell 6). Orsaken är införandet av ett nytt laboratorieinformationssystem i början av februari. Under införandet kunde verksamheten inte bedrivas i samma omfattning som vanligt. Därutöver har arbetsprocesser förändrats och det har tagit tid för medarbetare att lära sig att arbeta i ett nytt system. Verksamheten har också påverkats av instrumentproblem som förlängt handläggningstiderna.

Tabell 6. Handläggningstid för expedierade rättskemiska ärenden

Ärendetyp	Genomsnitt dagar			Median dagar		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Rättsmedicinska ärenden	16	17	22	13	14	18
Polisärenden, rattfylleri	11	9	10	10	8	8
Polisärenden, ringa narkotikabrott, eget bruk	7	6	8	6	6	7
Polisärenden, våldsbrott	12	12	15	9	9	12
Kriminalvårdsärenden ¹	3	2	4	0	0	2
Vård, narkotika	4	3	5	2	2	3
Vård, övrig utredning	10	10	15	7	8	10
Rättstoxikologiska yttranden	14	16	18	11	13	13

¹ De flesta ärenden expedierades samma dag som de inkom. Medianvärdet kan därför bli 0.

För vissa ärendekategorier är handläggningstiden lite längre för kvinnor jämfört med män (Tabell 7). Eftersom alla ärenden hanteras i ett flöde utan att en könsuppdelning görs torde skillnaderna mellan kön vara slumpmässiga.

Tabell 7. Handläggningstid för expedierade rättskemiska ärenden uppdelat på kvinnor och män

Ärendetyp	Kön	Genomsnitt dagar			Median dagar		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
Rättsmedicinska ärenden	Kvinnor	18	18	24	14	15	20
	Män	15	16	22	13	13	17
	Okänt	17	17	25	14	15	20
Polisärenden, rattfylleri	Kvinnor	11	9	10	10	8	9
	Män	11	9	10	10	8	8
	Okänt	9	8	9	8	7	8
Polisärenden, ringa narkotikabrott, eget bruk	Kvinnor	7	6	9	7	6	7
	Män	7	6	8	6	6	7
	Okänt	6	6	8	6	6	7
Polisärenden, våldsbrott ¹	Kvinnor	12	11	14	10	10	12
	Män	12	12	16	9	9	12
	Okänt	11	9	13	8	7	9
Vård, narkotika	Kvinnor	4	4	7	3	3	6
	Män	4	3	5	2	1	1
	Okänt	4	3	5	1	0	1
Vård, övrig utredning	Kvinnor	10	11	16	7	9	11
	Män	10	9	14	8	8	10
	Okänt	10	15	14	6	13	7
Rättstoxikologiska yttranden	Kvinnor	15	17	18	12	14	13
	Män	14	16	18	11	13	13
	Okänt	11	14	16	8	8	5

¹ I denna ärendetyp förekommer både misstänkta och målsägande.

Handläggningstiderna bedöms i relation till mål som bestämts i överenskommelse med Polismyndigheten samt i relation till interna mål för övriga ärenden. För ärenden från Polismyndigheten är målet att minst 50 procent av ärendena ska expedieras inom 16 dagar, vilket uppnåddes med god marginal (Tabell 8).

De interna målen uppnås för kriminalvårdsärenden, rättstoxikologiska yttranden samt för ärendetyperna vård narkotika och vård övrig utredning (Tabell 8). För rättsmedicinska ärenden uppnåddes däremot inte målet. Bidragande orsaker till den längre handläggningstiden kan härledas till ett flertal instrumentproblem och byte av laboratorieinformationssystem. Eftersom det utförs många analyser i varje enskilt rättsmedicinskt ärende är denna ärendetyp extra sårbar vid metod- och instrumentproblem.

Tabell 8. Måluppfyllelse, andel (%) rättskemiska ärenden som expedierats inom överenskommen tidsperiod

Andel ärenden	Mål (%)	Utfall (%)		
		2020	2021	2022
... från Polismyndigheten som expedierades inom 16 dagar (enligt överenskommelse)	50	92	95	90
... från rättsmedicinska avdelningen som expedierades inom 14 dagar	55	59	56	39
... av typen vård, övrig utredning som expedierades inom 14 dagar	50	81	82	66
... av typen vård, narkotika som expedierades inom 5 dagar	50	68	74	60
... från Kriminalvården som expedierades inom 5 dagar	50	78	81	64
... av typen rättstoxikologiska yttranden (samtliga) som expedierades inom 14 dagar	40	64	55	56

På uppdrag av regeringen har Rättsmedicinalverket, tillsammans med andra myndigheter inom rättsväsendet, deltagit i en försöksverksamhet som ska leda till en snabbare lagföring av brott. Försöksverksamheten har byggts ut i flera etapper fram till utgången av 2022.

Förfarandet permanentas från och med den 1 januari 2023.

För Rättsmedicinalverket innebär detta att en stor andel av ärendena från Polismyndigheten hanteras mer skyndsamt än tidigare. Utveckling av ärendehanteringsprocessen pågår kontinuerligt för att kunna omhänderta fler ärenden från Polismyndigheten skyndsamt och samtidigt undvika att förlänga handläggningstiderna för andra ärendetyper. Utöver effektivisering, har utvecklingen av metoderna även inkluderat kvalitetsförbättringar och arbetsmiljöanpassningar.

Snabbare lagföring
av brott permanentas
från 2023.

Ett pågående utvecklingsarbete är att tillse att analysmetoderna finns på fler analysinstrument för att öka driftsäkerheten vid instrumentproblem.

Kostnad per ärende

Kostnaden per rättsmedicinskt ärende har ökat under 2022 jämfört med 2021 till följd av att antalet utförda analyser per ärende är fler och ärendena blivit mer resurskrävande samtidigt som priser på material, reagens och myndighetsgemensamma kostnader har ökat (Tabell 9). För rattfylleriärenden från Polismyndigheten har kostnaden per ärende sjunkit, vilket delvis beror på förändrade analysmetoder gällande alkohol.

Kostnaden per våldsbrottsärende har sjunkit till följd av att antalet ärenden ökat samtidigt som kostnaden har kunnat hållas på en konstant nivå jämfört med 2021. Vad gäller ärendetypen vård, narkotika kan en tänkbar förklaring till kostnadsökningen per ärende vara att fler resurskrävande analyser per ärende gjorts jämfört med 2021.

Tabell 9. Kostnad per ärende i kronor, avrundat till närmaste hundratal

Ärendetyp	2020	2021	2022
Rättsmedicinska ärenden	4 000	4 500	6 100
Polisärenden, rattfylleri	1 400	1 400	1 100
Polisärenden, ringa narkotikabrott, eget bruk	1 000	1 000	1 100
Polisärenden, våldsbrott	4 500	4 700	3 400
Kriminalvårdsärenden	500	600	700
Vård, narkotika	900	900	1 200
Vård, övrig utredning	5 800	5 100	4 100

3.2 Rättsmedicin

Den rättsmedicinska verksamheten bedrivs i Göteborg, Linköping, Lund, Stockholm, Umeå och Uppsala. Vid avdelningen finns cirka 170 medarbetare och 50 timanställda. Personalgruppen består bland annat av läkare med specialistkompetens i rättsmedicin, underläkare som genomgår specialiseringsutbildning i rättsmedicin, rättsodontologer, rättsmedicinska assistenter, rättsmedicinska utredare och biomedicinska analytiker. I verksamheten deltar även forensiska dokumentationsläkare, sakkunniga röntgenläkare och tandläkare. Nattetid och helger finns läkare i beredskap vid varje enhet för att biträda vid fyndplatsundersökningar samt för att göra brådskande kroppsundersökningar på begäran av polis eller åklagare.

Inom den rättsmedicinska verksamheten utförs rättsmedicinska obduktioner och utfärdas rättsintyg. Även medicinska åldersbedömningar ingår i verksamheten. Vidare bistår Rättsmedicinalverket polisen vid fyndplatsundersökningar samt vid identifiering av avlidna, både inom ramen för ordinarie dödsfallsutredningar och vid DVI-händelser (disaster victim identification).

Den rättsmedicinska obduktions- och laborativverksamheten är ackrediterad i enlighet med ISO/IEC 17020 med ett omfattande kvalitetsledningssystem för respektive uppdragsområde. Under 2022 har fokus för kvalitetsarbetet varit enhetliga bedömningar.

3.2.1 Rättsmedicinska undersökningar av avlidna

Med rättsmedicinsk undersökning avses enligt 12 § lagen (1995:832) om obduktion m.m. rättsmedicinsk obduktion eller rättsmedicinsk likbesiktning. En likbesiktning innebär en yttre undersökning av kroppen som kan kompletteras med blodprovstagning och andra mindre ingrepp. En rättsmedicinsk obduktion innebär, utöver en yttre undersökning av en avliden, att kroppen öppnas och undersöks invändigt. Läkare som konstaterar dödsfall har till uppgift att avgöra om dödsfallet ska polisanmälas. En polisanmälan ska normalt göras om omständigheterna kring ett dödsfall är oklara, det vill säga att det inte med säkerhet är orsakat av sjukdom, utan kan vara orsakat av annan person eller om det kan misstänkas ha förekommit fel eller försummelse inom hälso- och sjukvården. Även andra onaturliga dödsfall, såsom i samband med trafikolyckor eller misstänkta självmord, ska polisanmälas. En rättsmedicinsk undersökning av en avliden begärs av Polismyndigheten.

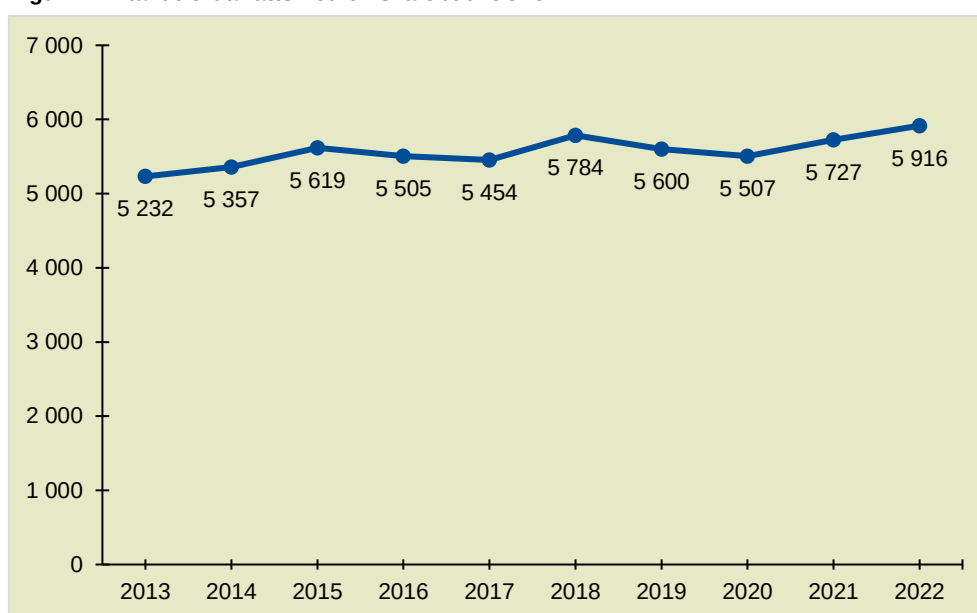
Vid en rättsmedicinsk undersökning kan prov, bland annat blod, skickas för analys till Rättsmedicinalverkets avdelning för rättsgenetik och rättskemi. Även röntgenundersökningar, histopatologiska undersökningar samt andra undersökningar kan göras efter behov inom ramen för den rättsmedicinska undersökningen.

Ärendeutveckling

Under 2022 utfördes 5 916 rättsmedicinska obduktioner, vilket betyder att antalet obduktioner ökat med 189 stycken sedan föregående år (Figur 2). De senaste tio åren har antalet rättsmedicinska obduktioner ökat med 13 procent. En förklaring till det högre antalet obduktioner under det senaste decenniet kan vara den ökade befolkningen i Sverige. De senaste tio åren har befolkningen i Sverige ökat med cirka 10 procent.

Antalet obduktioner har ökat de senaste tio åren.

Figur 2. Antal utförda rättsmedicinska obduktioner

Totalt 5 952 utlåtanden efter rättsmedicinska obduktioner expedierades under 2022, varav ungefär en fjärdedel avser kvinnor (Tabell 10). Ibland förekommer ärenden där varken kön eller identitet kan fastställas. De ärenden där kön inte kan fastställas rör fall där enbart delar av skelett varit föremål för utredningen.

Antalet rättsmedicinska likbesiktningar har fortsatt att minska (Tabell 10). Före pandemin utfördes endast ett tiotal likbesiktningar per år, eftersom denna undersökningsform har avsevärda begränsningar för att fastställa dödsorsak. För att begränsa risken för smitta från coronaviruset i samband med obduktionsarbete utfördes fler undersökningar som likbesiktningar under 2020 och 2021.

Under 2022 deltog rättsläkare vid 70 fyndplatsundersökningar, vilket var 11 färre än föregående år (Tabell 10). En fyndplatsundersökning görs vanligtvis i samband med misstanke om mord eller dråp i de fall då kroppen är kvar på fyndplatsen. Rättsläkaren bistår polisens kriminaltekniker med undersökning av den avlidna på platsen där kroppen anträffats.

Rättsläkare kallas i vissa fall till domstolsförhandlingar för att redovisa sina bedömningar och bidra med sakkunskap i rättsmedicinska frågeställningar både vad avser dödsfallsutredningar och rättsintyg. Under 2022 deltog myndighetens rättsläkare vid 128 domstolsförhandlingar, vilket var färre än föregående år (Tabell 10). Antalet domstolsärenden kopplade till dödsfallsutredningar har sedan 2020 nästan halverats och förhandlingar kopplade till rättsintyg har minskat med cirka 15 procent under samma period.

Tabell 10. Antal expedierade utlåtanden efter rättsmedicinska undersökningar

Ärendetyp	2020	2021	2022	Förändring % 2022 jmf 2021
Rättsmedicinska obduktioner	5 691	5 401	5 952	10,2
Kvinnor	1 507	1 408	1 608	14,2
Män	4 184	3 993	4 341	8,7
Okänt	0	0	3	-
Rättsmedicinska likbesiktningar	61	29	22	-24,1
Fyndplatsundersökningar	73	81	70	-13,6
Domstolsförhandlingar ¹	180	152	128	-15,8

¹ Baserat på rättegångsdatum.

Dödssätt

I ett obduktionsutlåtande anges dödsorsaken, det vill säga vad som orsakat dödsfallet, och dödssättet, vilket avser omständigheterna kring dödsfallet. Dödssätt delas in i kategorierna sjukdom (naturlig död), självmord, olycksfall, oklart om avsikt förelegat och avsiktligt vållad av annan. Utöver dessa kategorier särredovisas även dödsfall i samband med polisingripande. Av det totala antalet expedierade dödsfallsutredningar bedöms cirka hälften bero på sjukdom (Figur 3).

Hälften av de utredda dödsfallen beror på sjukdom.

Dödssätten självmord och olycksfall är lika vanliga, drygt en femtedel av expedierade rättsmedicinska obduktioner bedöms som självmord och drygt en femtedel bedöms vara olycksfall (Figur 3). Bland kvinnor är självmord något vanligare än olycksfall och bland män är det tvärt om (Figur 4). Båda dessa dödssätt har, jämfört med föregående år, ökat i antal med ungefär samma andel som det totala antalet expedierade rättsmedicinska obduktioner. Ökningen bland olycksfallen består främst av trafikolyckor och olika typer av fallolyckor.

Förgiftningsolyckor är dock den vanligaste typen av olycksfall. Vanligaste sätten att begå självmord är genom hängning och förgiftning. I fall där dödssättet bedöms som oklart om avsikt förelegat handlar det oftast om svårigheter att bedöma om en förgiftning eller trafikhändelse varit självmord eller en olyckshändelse

Under 2022 uppgick antalet expedierade rättsmedicinska obduktioner där dödssättet bedömdes vara avsiktligt vållad av annan, det vill säga mord eller dråp, till 122 fall, vilket var fler än 2021, men färre än 2020 (Figur 3). Av dessa ärenden var 98 män och 24 kvinnor (Figur 4). Det bör påpekas att vissa ärenden expedieras först året efter att dödsfallet har ägt rum, vilket innebär att antalet ärenden inte överensstämmer med antalet mord och dråp som inträffat under kalenderåret.

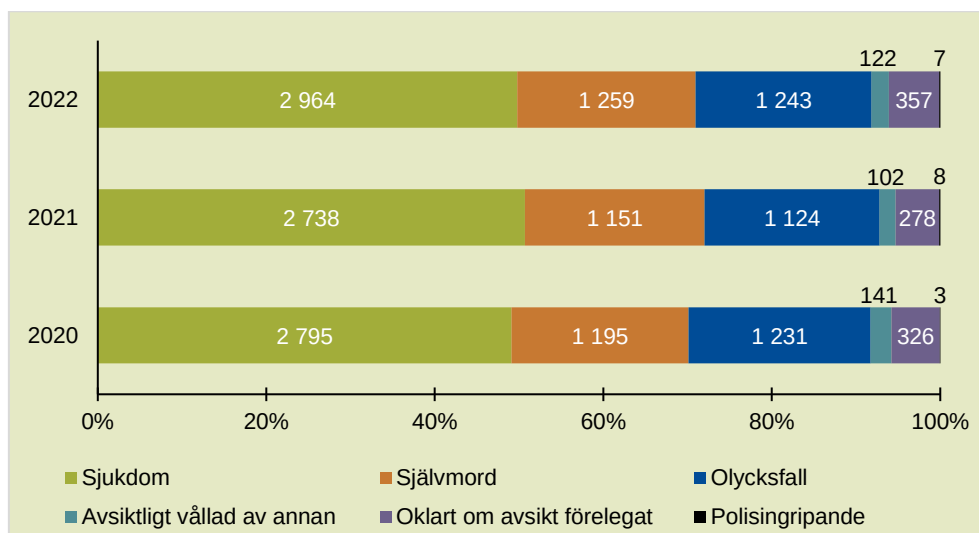
Antalet ärenden med dödssättet mord eller dråp ökade jämfört med 2021.

Ökningen av antalet ärenden beror främst på ökat antal fall av dödligt skjutvapenvåld, som 2022 stod för drygt hälften av de expedierade obduktionsärendena gällande dödssättet avsiktligt vållad av annan. Användandet av skärande eller stickande föremål stod för ungefär en tredjedel av de expedierade ärendena.

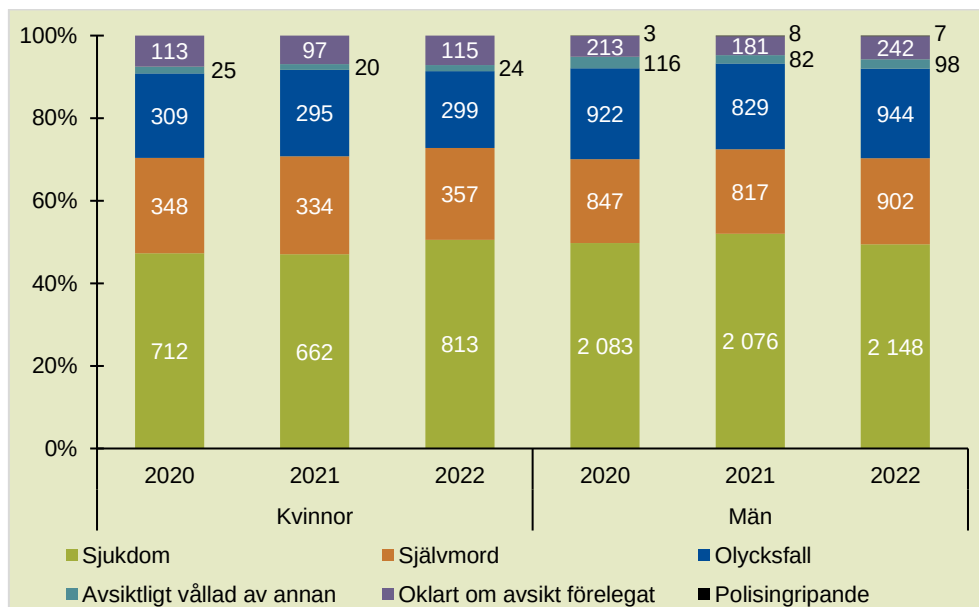
Dödsfall där skjutvapen använts är många gånger komplicerade och skiktröntgen ger bättre möjlighet att identifiera projektiler, kartlägga skottkanaler, samt förevisa skadorna för polis, åklagare och domstol på ett pedagogiskt sätt. Den rättsmedicinska enheten i Stockholm har tillgång till egen skiktröntgenutrustning medan övriga enheter vid behov tvingas vända sig till aktuell region som utför en skikt-röntgenundersökning.

När en person avlider i samband med ett polisingripande redovisas dödssättet som dödsfall i samband med polisingripande. Under 2022 expedierades sju rättsmedicinska obduktionsutlåtanden för personer som avlidit under sådana omständigheter. I tre av dessa ärenden var dödsfallet en följd av trafikhändelser, en person avled av polisens verkanseld och tre personer avled under andra förhållanden.

Figur 3. Dödssätt – antal och andel av samtliga expedierade rättsmedicinska obduktioner

Figur 4. Dödssätt – antal och andel av samtliga expedierade rättsmedicinska obduktioner uppdelat på kvinnor och män

Tre fall från 2022 där kön är okänt är exkluderade i denna figur.

Handläggningstider

Den genomsnittliga handläggningstiden för rättsmedicinska obduktioner var 80 dagar under 2022 med en median på 70 dagar, vilket är en ökning med drygt 10 dagar för båda värdena jämfört med 2021 (Tabell 11). De längre handläggningstiderna bedöms ha flera förklaringar, däribland att ärendena blivit mer komplexa.

För ärendetyperna mord och dråp samt trafikhändelser har ett internt mål om en handläggningstid motsvarande en median på 45 dagar tagits fram i samråd med Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. För dessa ärendetyper är handläggningstiden av särskild betydelse då den kan påverka förundersökningen, samt i förkommande fall även häktningstiden. Under 2022 var handläggningstiden (median) för mord och dråp 63 dagar, vilket är en minskning jämfört med 2021 då den uppgick till 66 dagar (Tabell 11). Däremot ökade den genomsnittliga handläggningstiden från 77 dagar 2021 till 84 dagar 2022. Några enstaka ärenden med mycket långa handläggningstider som avslutades i slutet av året är en förklaring till de förlängda genomsnittliga handläggningstiderna. För trafikhändelser var medianen för handläggningstiden 65 dagar 2022 och den genomsnittliga handläggningstiden var 73 dagar, vilket i båda fallen är en ökning jämfört med 2021.

Tabell 11. Handläggningstid, för expedierade rättsmedicinska obduktioner, uppdelat på kvinnor och män, mord och dråp samt trafikhändelser

	Genomsnitt dagar			Median dagar		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Totalt	66	69	80	52	58	70
Kvinnor	67	71	82	54	62	71
Män	65	68	80	52	58	70
Mord och dråp	70	77	84	55	66	63
Trafikhändelser ¹	62	59	73	46	50	65

¹ Olyckor och självmord som inkluderar tåg, motorfordon eller cykel. Antal trafikhändelser 2020 var 303, 2021 275 och 2022 330 stycken.

Obduktioner som avser dödsfall med hög misstanke om bakomliggande brott är ofta mer omfattande än andra obduktioner och vanligtvis deltar två läkare vid undersökningen, vilket gör att denna typ av ärenden är resurskrävande. Under 2022 expedierades 285 obduktionsärenden förrättade av två läkare. Motsvarande antal 2021 och 2020 var 210 respektive 282. Det högre antalet obduktioner med två läkare kan bland annat bero på 2022 års ökning av antalet skjutningar med dödlig utgång.

3.2.2 Rättsintyg

Bestämmelser om rättsintyg finns i lagen (2005:225) om rättsintyg i anledning av brott. Ett rättsintyg är ett skriftligt utlåtande om skador, sjukdomar eller andra förhållanden hos en målsägande eller misstänkt gärningsperson. I rättsintyget redovisas slutsatser avseende bland annat hur och när skador kan ha uppkommit. Ett rättsintyg kan antingen utfärdas efter en rättsmedicinsk kroppsundersökning eller utifrån handlingar, såsom patientjournaler eller fotografier. Rättsintyg som utfärdas utifrån handlingar benämns yttrande. Det förekommer att Polismyndigheten inkommer med nya uppgifter eller frågeställningar i ett redan expedierat rättsintyg. I dessa fall utfärdas ett kompletterade rättsintyg.

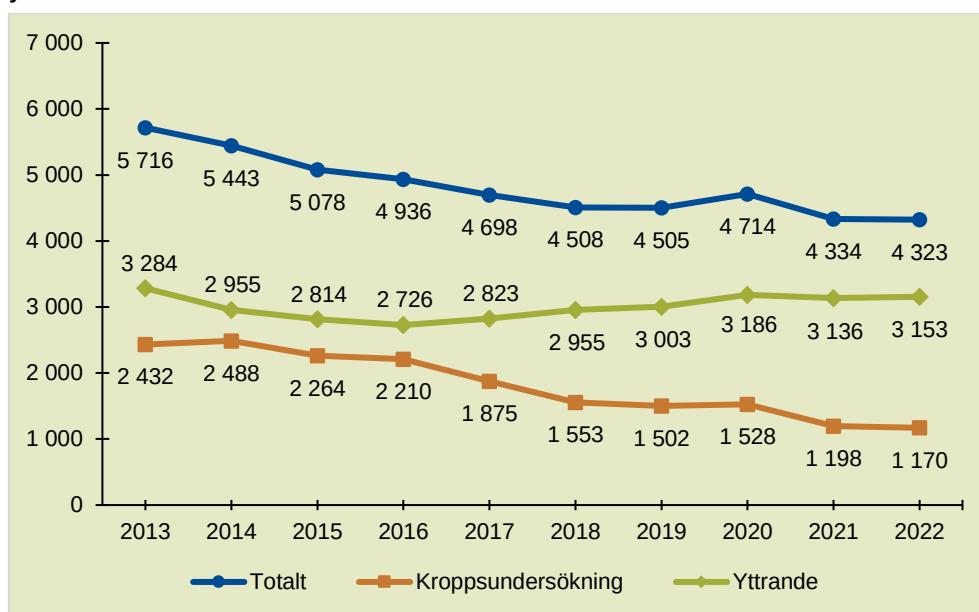
För att tillgodose behovet av kroppsundersökningar på orter långt från närmaste rättsmedicinska enhet har Rättsmedicinalverket utbildat så kallade forensiska dokumentationsläkare (FD-läkare) som är timanställda för skadedokumentation. Polismyndigheten har tillgång till kontaktuppgifter till FD-läkarna och tar kontakt med dem när behov av skadedokumentation uppstår. Utifrån FD-läkarnas dokumentation utfärdas därefter rättsintyg av rättsläkare vid Rättsmedicinalverket.

Antalet rättsintyg baserade på kroppsundersökningar fortsätter minska.

Ärendeutveckling

Under 2022 expedierades 4 323 rättsintyg (Figur 5). Rättsintyg baserade på kroppsundersökningar har mer än halverats de senaste tio åren. Antalet rättsintyg baserade på handlingar (yttranden) har däremot legat på en relativt jämn nivå under samma period.

Figur 5. Antal expedierade rättsintyg, uppdelat på kroppsundersökningar respektive yttranden.

Rättsmedicinalverket ser risker med att antalet rättsintyg baserade på kroppsundersökning minskar eftersom ett sådant intyg kan utgöra viktig stödbevisning i en brottsutredning, särskilt i utredningar om våld i nära relationer där ord ofta står mot ord och det saknas annan bevisning. Denna typ av våldsbrott ger inte alltid upphov till vårdkrävande skador, vilket innebär att patientjournaler sällan utgör ett fullgott underlag för ett rättsintyg (yttrande). En kroppsundersökning är därför att föredra. Någon entydig orsak till minskningen har, i dialog med beställande myndigheter, inte kunnat identifieras.

För att säkerställa att rättsintyg begärs i de ärenden det är relevant har nationella och lokala informations- och utbildningsinsatser genomförts inom rättsväsendet. Det är för tidigt att bedöma den fullständiga effekten av insatserna men det finns tecken som tyder på att systematiska insatser har effekt på lokal nivå.

Antalet rättsintyg baserade på skadedokumentation av FD-läkare uppgick till 307 under 2022, vilket var något fler än 2021 men betydligt färre än 2020 (Tabell 12). En del av minskningen kan troligen förklaras av att det på vissa orter varit svårt att rekrytera och behålla FD-läkare. Svårigheterna att rekrytera kan bero på att tjänsten som FD-läkare ofta kombineras med en anställning som läkare inom en klinisk specialitet, vilket försvårar möjligheten att åta sig uppdrag.

Flera FD-läkare har också valt att avsluta sin anställning vid Rättsmedicinalverket när de blivit färdiga specialistläkare inom sina kliniska specialiteter. Rättsmedicinalverket bedömer också att kunskapen om FD-läkarsystemet behöver förstärkas inom beställande myndigheter. Det händer att begärda rättsintyg återkallas av beställaren innan de har expedierats, vilket exempelvis kan bero på att utredningen har lagts ner. Under 2022 återkallades 145 rättsintyg. Motsvarande antal 2021 och 2020 var 148 respektive 153.

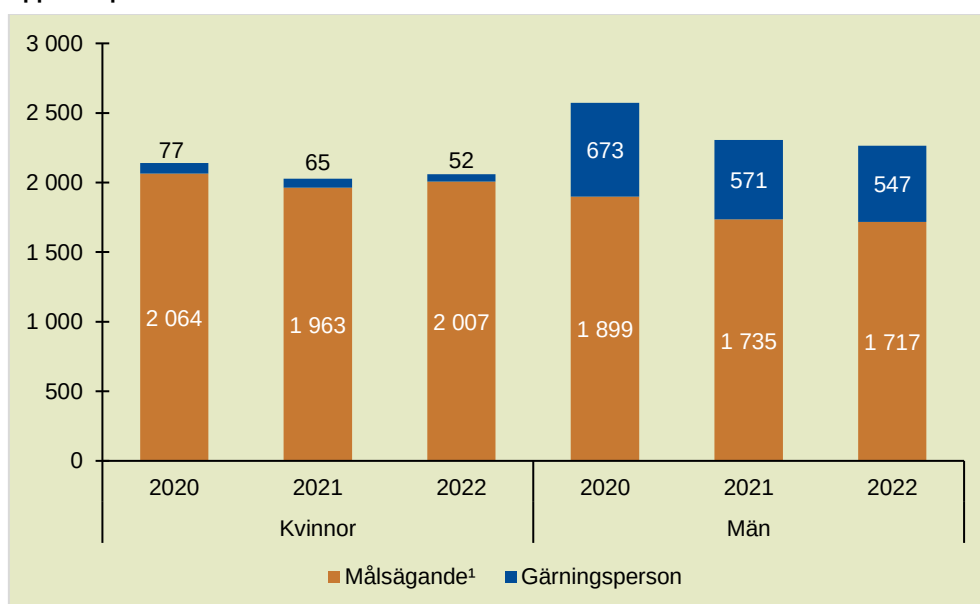
Tabell 12. Antal expedierade rättsintyg uppdelat på kroppsundersökningar respektive yttranden

Ärendetyp	2020	2021	2022	Förändring % 2022 jmf 2021
Samtliga rättsintyg¹	4 714	4 334	4 323	-0,3
Kroppsundersökningar	1 528	1 198	1 170	-2,3
Varav utförda av FD-läkare	468	292	307	5,1
Yttranden	3 186	3 136	3 153	0,5
Kompletteringar	318	311	332	6,8

¹ Det finns en diskrepans mellan antal expedierade rättsintyg och antal rättsintyg som fakturerats, skillnaden beror främst på att återkallade rättsintyg och kompletteringar av rättsintyg kan faktureras om betydande insats gjorts i ärendet.

I likhet med tidigare år undersöks betydligt fler män än kvinnor i egenskap av misstänkta gärningspersoner (Figur 6). Könsfördelningen är en följd av den beställande myndighetens begäran om rättsintyg och ingenting som Rättsmedicinalverket kan påverka.

Figur 6. Antal expedierade rättsintyg avseende gärningspersoner respektive målsägande, uppdelat på kvinnor och män

¹ Ett ärende från 2020 saknar uppgift om kön. Det är inte inkluderat i figuren.

Handläggningstider

Genomsnittlig handläggningstid för ett yttrande, mätt från det att begäran inkommit till myndigheten till dess att det expedierats, var 10 dagar under 2022, med en median på 7 dagar, vilket bedöms vara ett tillfredställande resultat (Tabell 13). Rättsintyg som utfärdas efter kroppsundersökning har generellt längre handläggningstider än yttranden med ett genomsnitt på 17 dagar och en median på 12 dagar, vilket innebär en liten ökning jämfört med föregående år. Skälet till de längre handläggningstiderna för kroppsundersökningar är att dessa ofta avser mer komplicerade ärenden med mer omfattande skadedokumentation, provsvar och undersökningsresultat som kan ta lång tid. Ibland är underlaget från beställande myndighet ofullständigt och behöver kompletteras, vilket i sin tur påverkar handläggningstiden.

Tabell 13. Handläggningstid för expedierade rättsintyg, kroppsundersökningar respektive yttranden

Ärendetyp	Genomsnitt dagar			Median dagar		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Kroppsundersökning	14	15	17	10	12	12
Varav utförda av rättsläkare vid rättsmedicinsk enhet	14	14	16	9	11	10
Varav utförda av FD-läkare	16	17	20	13	14	16
Yttranden	8	8	10	5	6	7

Handläggningstiden för rättsintyg baserade på kroppsundersökning som avser män är i genomsnitt två dagar längre än för rättsintyg som avser kvinnor (Tabell 14). Orsaken till skillnaden är oklar, myndigheten fortsätter att följa utvecklingen.

Tabell 14. Handläggningstid för expedierade rättsintyg, kroppsundersökningar respektive yttranden uppdelat på kvinnor och män

Ärendetyp	Genomsnitt dagar			Median dagar		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Kroppsundersökning						
Kvinnor	14	14	16	10	11	12
Män	15	15	18	11	12	13
Yttranden						
Kvinnor	7	8	9	5	6	7
Män	9	9	10	5	6	7

3.2.3 Rättsodontologi

I fall där mänskliga kvarlevor påträffas ansvarar Polismyndigheten för att fatta beslut om fastställande av identitet och Rättsmedicinalverket bistår polisen med underlag. Om identiteten till en början inte är känd grundas beslutet ofta på en undersökning av den avlidnes tänder, en så kallad rättsodontologisk undersökning, som görs i anslutning till den rättsmedicinska obduktionen. Vid identifiering av en avliden röntgas tänderna och röntgenbilderna jämförs sedan med tandvårdens journaler eller tandröntgenbilder. Det rättsmedicinska identifieringsunderlaget kan även utgöras av en rättsgenetisk dna-analys eller en klinisk undersökning genom bedömning av unika särdrag hos kroppen.

Rättsmedicinalverket bistår Polismyndigheten med uppgifter till registret över försvunna personer och oidentifierade kroppar. Uppgifterna innefattar bland annat beskrivning och dokumentation av tandstatus. I detta register görs sökningar när identiteten på en avliden är okänd och vid efterlysningar från Interpol när oidentifierade avlidna har påträffats, eller vid ett försvinnande utomlands.

Rättsodontologerna skriver även rättsintyg beträffande tandskador hos misstänkta gärningspersoner och personer som har utsatts för brott. I den rättsodontologiska verksamheten arbetar två rättsodontologer. Rättsmedicinalverket har även kontrakt med flera identifieringskunniga tandläkare som vid behov utför tandidentifieringar.

Ärendeutveckling och handläggningstider

Under 2022 utfördes 367 identifieringar genom rättsodontologisk undersökning, vilket är en ökning med 26 procent jämfört med föregående år (Tabell 15). Handläggningstiden för tandidentifieringar, mätt från det att rättsläkaren begär rättsodontologisk identifiering till dess att identifieringsärendet avslutats, bedöms som rimliga. Att handläggningstiden kan hållas kort är viktigt då kroppen inte kan lämnas ut för begravning eller kremering innan identiteten är fastställd.

Antalet identifieringar genom rättsodontologisk undersökning ökade med 26 procent.

Tabell 15. Antal expedierade tandidentifieringar och handläggningstider

	2020	2021	2022	Förändring % 2022 jmf 2021
Antal tandidentifieringar	280	291	367	26,1
Handläggningstid (genomsnitt dagar)	7	6	6	0,0
Handläggningstid (median dagar)	3	3	2	-33,3

3.2.4 Medicinska åldersbedömningar

Medicinska åldersbedömningar görs för att bedöma personers ålder i förhållande till olika åldersgränser. Barns rättigheter under asylprocessen skiljer sig från vuxnas och åldersgränsen 18 år är därför av betydelse. I brottmål är åldersgränserna 15, 18 respektive 21 år av betydelse för straffbarhet och påföljd. Rättsmedicinalverket gör medicinska åldersbedömningar på uppdrag av domstol, allmän åklagare, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Migrationsverket.

Ärendeutveckling

Under 2022 inkom totalt 172 begäran om medicinska åldersbedömningar i asylärenden, varav 8 senare återkallades (Tabell 16). Antalet begäran för sökande av manligt kön var 137 och för sökande av kvinnligt kön 35. Sammantaget har det totala antalet begäran ökat med drygt 30 procent sedan föregående år. Antalet ärenden som rör sökande av manligt kön har ökat med mer än femtio procent medan antalet som rör sökande av kvinnligt kön har minskat med nästan tjugo procent. En förklaring till den totala ökningen kan vara att antalet ensamkommande barn som sökt asyl i Sverige stigit med 24 procent från 2021 till 2022. Antalet ensamkommande pojkar som sökt asyl i Sverige ökade med 28 procent från 2021 till 2022 och antalet ensamkommande flickor ökade med 12 procent. Ökningen av antalet asylsökande barn är förmodligen en följd av lättade eller hävda reserestriktioner efter pandemin.

Tabell 16. Antal inkomna begäran samt antal expedierade utlåtanden gällande medicinska åldersbedömningar i asylärenden

		2020	2021	2022	Förändring % 2022 jmf 2021
Antal inkomna begäran ¹	Totalt	167	131	172	31,3
	Kvinnor	33	43	35	-18,6
	Män	134	88	137	55,7
Antal expedierade utlåtanden	Totalt	176	107	128	19,6
	Kvinnor	42	40	28	-30,0
	Män	134	67	100	49,3

1 Ärenden som senare återkallats av Migrationsverket är inkluderade, 27 ärenden som inkom 2020 har återkallats, 9 ärenden som inkom 2021 har återkallats och 8 ärenden som inkom 2022 har återkallats vid tidpunkten för denna statistikframställning

Antalet begäran av medicinska åldersbedömningar i brottmål uppgick till totalt fem ärenden 2022, vilket var tre fler än 2021 (Tabell 17). Samtliga ärenden avsåg misstänkta gärningspersoner.

Tabell 17. Antal inkomna begäran samt antal expedierade utlåtanden gällande medicinska åldersbedömningar i brottmål

		2020	2021	2022	Förändring % 2022 jmf 2021
Antal inkomna begäran ¹	Totalt	7	2	5	150,0
	Kvinnor	0	0	0	-
	Män	7	2	5	150,0
Antal expedierade utlåtanden	Totalt	7	2	3	50,0
	Kvinnor	0	0	0	-
	Män	7	2	3	50,0

I de utlåtanden som Rättsmedicinalverket utfärdat i asylärenden gällande män eller pojkar under 2022, har resultatet i 54 procent av ärendena med olika grad av säkerhet givit uttryck för en sannolikhetsövertikt för att den undersökta är 18 år eller äldre. Under 2021 var andelen 67 procent och året dessförinnan 69 procent (Tabell 18).

Tabell 18. Fördelning (antal) av möjliga svar i rättsmedicinska utlåtanden om ålder som utfärdats i asylärenden för män/pojkar

Resultatet...	2020	2021	2022
... talar starkt för att den undersökta är 18 år eller äldre. ¹		8	23
... talar för att den undersökta är 18 år eller äldre.	93	29	23
... talar möjligen för att den undersökta är 18 år eller äldre. ¹		8	8
... talar möjligen för att den undersökta är under 18 år.	41	22	46
Bedömning av den undersökta's ålder har inte varit möjlig att göra.	0	0	0
Samtliga bedömningar	134	67	100

¹ Nytt skalsteg som infördes 2021-06-11.

Under de senaste tre åren har ungefär hälften av alla utlåtanden som gäller kvinnor eller flickor resulterat i ett utlåtande som talar för att den undersökta var 18 år eller äldre. Rättsmedicinalverkets modell för medicinsk åldersbedömning är anpassad för att omhänderta skillnader mellan könen avseende biologisk utveckling. I vissa fall är resultatet av undersökningen, för kvinnor eller flickor, sådant att en bedömning av ålder relativt 18-årsgränsen inte kan göras. Detta innebär även att det är svårt att uttala sig om skillnader i fördelning av möjliga svar i utlåtandena om ålder mellan könen.

Tabell 19. Fördelning (antal) av möjliga svar i rättsmedicinska utlåtanden om ålder som utfärdats i asylärenden för kvinnor/flickor

Resultatet...	2020	2021	2022
... talar för att den undersökta är 18 år eller äldre.	21	18	15
... talar möjligen för att den undersökta är under 18 år.	0	3	0
... talar för att den undersökta är under 18 år.	7	6	2
... tillåter ingen bedömning avseende den undersökta ålder relativt 18-årsgränsen.	14	11	11
Bedömning av den undersökta ålder har inte varit möjlig att göra.	0	2	0
Samtliga bedömningar	42	40	28

Handläggningstider

Handläggningstiderna för medicinska åldersbedömningar i asylärenden är långa och påverkas av många olika faktorer där Rättsmedicinalverket endast kan påverka ett fåtal. När Migrationsverket erbjudit en asylsökande möjlighet att genomgå en medicinsk åldersbedömning och den sökande och dennes gode man givit sitt skriftliga samtycke, begär Migrationsverket en medicinsk åldersbedömning. Rättsmedicinalverket skickar därefter anvisningar om hur bokning av undersökningar går till, till den asylsökande och dennes gode man. Den asylsökandes gode man bokar därefter tid för undersökning och Migrationsverket bokar vanligtvis resor. Från det att Rättsmedicinalverket får en begäran till dess att myndigheten expedierar ett utlåtande till Migrationsverket har det under 2022 i genomsnitt gått 73 dagar, vilket är ungefär lika många dagar som 2021 men en minskning jämfört med 2020 (Tabell 20). Medianvärdet för handläggningstiden var 63 dagar 2022.

Om handläggningstiden beräknas från det att Rättsmedicinalverket har fått samtliga analyser och bilder till dess att utlåtandet är expedierat var handläggningstiden 2022 i genomsnitt två dagar, vilket var lika många dagar som 2021 (Tabell 20). Medianvärdet för handläggningstiden under 2022 var en dag, vilket den också var 2021.

Tabell 20. Handläggningstid för medicinska åldersbedömningar i asylärenden

	Genomsnitt dagar			Median dagar		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Inkommen begäran till expedierat utlåtande	84	71	73	71	61	63
Inkomna analyser och bilder till expedierat utlåtande	5	2	2	3	1	1

Handläggningstider för medicinska åldersbedömningar i brottmål beräknas från det datum en skriftlig begäran inkommit, vanligtvis från Polismyndigheten, till dess att Rättsmedicinalverket expedierat utlåtandet. I genomsnitt har det under 2022 tagit 15 dagar vilket är 2 dagar längre än under 2021 (Tabell 21). Tiderna varierar

mycket från ärende till ärende, där komplexiteten och antalet undersökningar som krävs i ett enskilt ärende är av stor betydelse för handläggningstiderna.

Tabell 21. Handläggningstid för medicinska åldersbedömningar i brottmål

	Genomsnitt dagar			Median dagar		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Åldersbedömningar i brottmål	17	13	15	14	13	14

Kvalitetssäkring av medicinska åldersbedömningar

Enligt regleringsbrevet för 2022 ska Rättsmedicinalverket redovisa hur myndigheten har arbetat med kvalitetssäkring av medicinska åldersbedömningar.

Det vetenskapliga kunskapsunderlaget avseende medicinsk åldersbedömning utvecklas ständigt och för att säkerställa att Rättsmedicinalverkets metod fortsatt är relevant krävs kontinuerlig bevakning och analys av kunskapsområdet. Det innefattar litteraturbevakning, kategorisering och analys av eventuell påverkan för verksamheten.

Mot bakgrund av rekommendationerna i delbetänkandet till Granskning av Rättsmedicinalverkets metod för medicinsk åldersbedömning i asylprocessen (SOU 2021:84) har myndigheten under året uppdaterat metodbeskrivningen så att de antaganden som modellen vilar på, liksom dess osäkerheter, framgår tydligare. Uppdateringen medför ingen förändring i bedömningen av de personer som genomgår en medicinsk åldersbedömning. Metodbeskrivningen har lämnats till Migrationsverket och andra berörda samt publicerats på myndighetens hemsida.

Som ett led i det löpande kvalitetsarbetet har Rättsmedicinalverket gjort en förnyad undersökning av samstämmigheten mellan radiologer i medicinska åldersbedömningar för att säkerställa att den ligger på en godtagbar nivå över tid. Kvalitetsgranskningen under 2022 visade att samstämmigheten avseende såväl röntgenläkarnas som tandläkarnas bedömningar fortsatt är att betrakta som god.

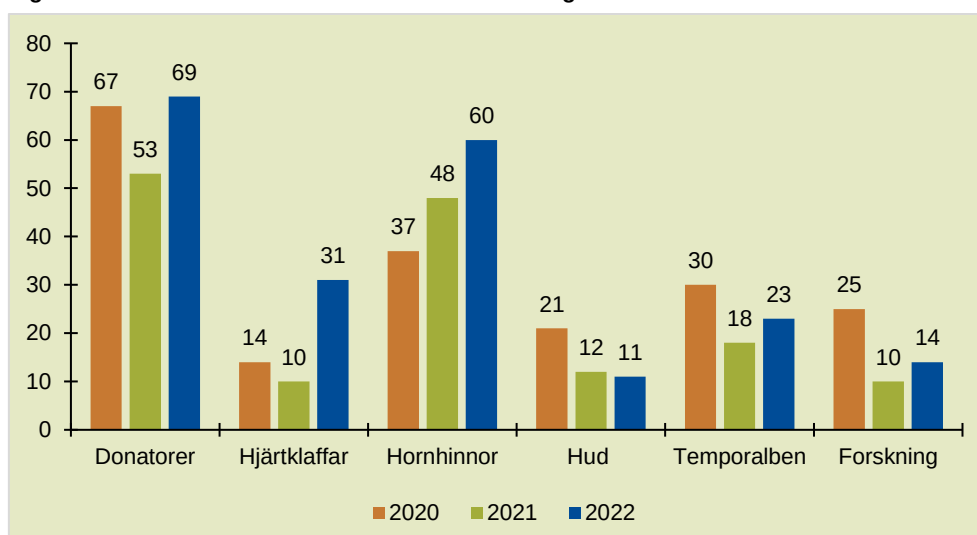
3.2.5 Vävnadsdonationer

Rättsmedicinalverket har inget uttalat uppdrag avseende tillvaratagande av vävnad för donationsändamål, men har genom avtal med Sveriges kommuner och regioner (SKR) arbetat donationsfrämjande sedan 2011. Rättsmedicinalverket ersätts ekonomiskt, genom avtal, för kostnader kopplade till donationsarbetet, såsom utbildning och övergripande samordning. Utöver myndighetens avtal med SKR har Rättsmedicinalverket ingått avtal med vävnadsinrättningar om ersättning per levererad vävnad. Tillsammans har avtalen mellan SKR, Rättsmedicinalverket och

vävnadsinrättningarna bidragit till att omkring en fjärdedel av all transplanterad vävnad i Sverige kommer från donatorer i den rättsmedicinska verksamheten.

Under pandemiåren 2020 och 2021 minskade antalet donationsärenden, främst på grund av krav på testning kombinerat med brist på provtagningsmaterial och otillräcklig testkapacitet. Under 2022 har antalet donationsärenden ökat (Figur 7). Valfungerande rutiner för testning för coronavirus i kombination med att det donationsfrämjande arbetet har intensifierats på fler rättsmedicinska enheter bedöms ha bidragit till ökningen.

Figur 7. Antal donationsärenden och antal tillvaratagna vävnader

3.2.6 Kostnad per ärende

Kostnaden för rättsmedicinska obduktioner har ökat bland annat till följd av ökade priser och andra omkostnader. Samtidigt har antalet ärenden också ökat vilket gör att kostnaden per ärende totalt sett blev 900 kronor högre än föregående år (Tabell 22).

Även för rättsintyg, avseende såväl kroppsundersökningar som yttranden, ökade kostnaden per ärende jämfört med 2021.

Inom medicinsk åldersbedömning har kostnaden per ärende minskat med 800 kronor jämfört med föregående år. Oavsett om myndigheten handlägger fler eller färre begäran om medicinsk åldersbedömning kvarstår kostnader för till exempel hantering av metodfrågor, kvalitetssäkring, utbildning för läkare och omvärlds- och litteraturbevakning av aktuell vetenskap. Antal ärenden har ökat jämfört med föregående år, vilket gör att kostnaden per ärende minskar.

Tabell 22. Kostnad per ärende i kronor, avrundat till närmaste hundratal

Ärendetyp	2020	2021	2022
Rättsmedicinsk obduktion	29 100	33 500	34 400
Rättsintyg			
Kroppsundersökningar	6 700	6 700	7 100
Yttranden	5 400	5 300	5 700
Medicinsk åldersbedömning	25 900	46 100	45 300

3.3 Rättsspsykiatri

Inom den rättsspsykiatriska utredningsverksamheten genomförs tre typer av undersökningar. Dessa är § 7-undersökningar, rättsspsykiatriska undersökningar samt riskutredningar gällande personer som ansökt om att få fängelse på livstid omvandlat till ett tidsbestämt straff. Verksamheten bedrivs vid undersökningsenheter i Göteborg och Stockholm. På uppdrag av Rättsmedicinalverket utför också Region Västerbotten § 7-undersökningar för de fyra nordligaste länen utifrån ett upprättat avtal.

Vid den rättsspsykiatriska avdelningen finns cirka 200 medarbetare. Bland dessa finns rättsspsykiatriker, läkare under specialistutbildning, psykologer, sjuksköterskor, forensiska socialutredare, omvårdnadspersonal, administratörer och säkerhetsoperatörer. Därutöver finns cirka 130 timanställda, varav de flesta är omvårdnadspersonal. Verksamheten bedrivs dygnet runt årets alla dagar.

Utöver ordinarie verksamhet har arbete med projektering av den nya byggnaden för den rättsspsykiatriska undersökningsenheten i Göteborg (Salix) bedrivits under året. Rättsmedicinalverket samverkar med Kriminalvården om säkerhetsfrågor för de nya lokalerna. Projektet har fortskridit men planerad byggstart har förskjutits nio månader. Byggnaden förväntas vara klar för inflyttning hösten 2025.

Införandet av ett digitalt journalsystem har påbörjats. Driftsättning planeras till början av 2023. Digitalisering av journalföringen väntas stärka såväl patient-säkerheten som kvaliteten i den rättsspsykiatriska undersökningsverksamheten.

Den första oktober 2022 trädde förändringar i lagen om anställningsskydd i kraft. Förändringarna innebär bland annat att heltidsanställning utgör norm. För myndighetens vistelseavdelningar väntas den nya lagen innebära en mer resurskrävande bemanningsplanering i och med den höga andelen timanställda. Även tillfälliga anställningar av utredare, exempelvis läkare, kan komma att påverkas. För att kunna hantera de nya reglerna har ett förberedande arbete påbörjats under året.

Myndigheten är i hög grad beroende av rättsspsykiatriker. Efter flera år med otillräcklig bemanning har situationen stabiliserats, men likt tidigare år finns ett fortsatt behov av att rekrytera överläkare till enheten i Göteborg. Tillgången till överläkare vid enheten i Stockholm är däremot god. I Sverige är antalet rättsspsykiatriker förhållandevis litet och antalet nyexaminerade varje år är lågt. Under perioden 2013 till 2022 har Socialstyrelsen i genomsnitt utfärdat 4,3 specialistbevis årligen. Utöver Rättsmedicinalverket är även regionerna, som ansvarar för den rättsspsykiatriska vården, beroende av rättsspsykiatriker.

Smittspridning av covid-19 förekom i viss omfattning under framför allt inledningen av året såväl bland personal som intagna. Verksamheten har dock kunnat bedrivas utan några extraordinära åtgärder. I patientnära arbete har myndigheten fortsatt att följa rekommendationerna inom respektive hälso- och sjukvårdsregion.

3.3.1 Rättspsykiatriska undersökningar

En domstol kan med stöd av 1 § lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning besluta att en rättspsykiatrisk undersökning ska genomföras. Syftet är att bedöma om det finns medicinska förutsättningar att överlämna den misstänkte till rättspsykiatrisk vård enligt 31 kap. 3 § brottsbalken. Rättsmedicinalverket bedömer om den misstänkte har begått den aktuella gärningen under påverkan av en allvarlig psykisk störning och om en sådan störning föreligger även vid undersökningen.

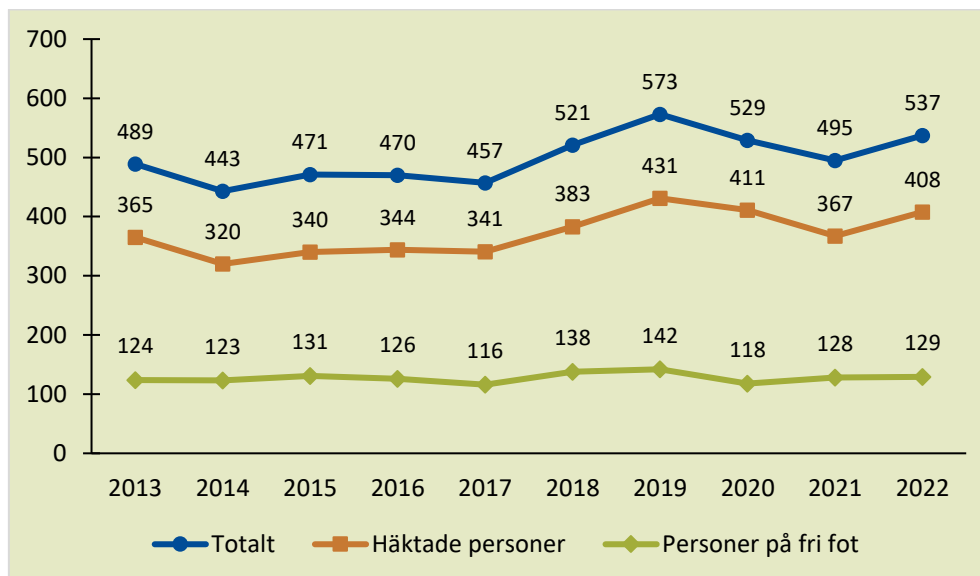
Medan en rättspsykiatrisk undersökning pågår vistas den häktade i normalfallet hos Rättsmedicinalverket. Myndigheten har kapacitet att hålla 28 vistelseplatser öppna. Under korta perioder kan dock antalet utökas till som mest 32 platser. Häktade personer är säkerhetsbedömda av Kriminalvården utifrån risk för rymning eller fritagning och risk för utagerande beteende. Häktade i högsta säkerhetsklass tas endast emot vid enheten i Stockholm.

En rättspsykiatrisk undersökning kan också utföras på personer som inte är häktade. Dessa personer kommer till enheterna för utredning men blir inte intagna under undersökningsperioden.

Ärendeutveckling

Antalet rättspsykiatriska undersökningar varierar mellan åren (Figur 8). Efter ett par år av nedgång i ärendeflödet har antalet ärenden ökat under 2022. Förändringen beror främst på variationen av antalet häktade personer som genomgår en undersökning. Ungefär en fjärdedel av dem som undersöks är på fri fot.

Figur 8. Antal expedierade utlåtanden efter rättspsykiatriska undersökningar, uppdelat på häktade personer respektive personer på fri fot

Antalet kvinnor som genomgår rättspsykiatrisk undersökning är relativt litet (Tabell 23). Andelen kvinnor som undersöks har dock ökat från 13 procent 2020, 15 procent 2021 till 17 procent år 2022. Under 2022 ökade antalet undersökningar avseende häktade kvinnor med 41 procent jämfört med föregående år. Orsaken till ökningen är inte känd men för att öka kunskapen följer Rättsmedicinalverket den fortsatta utvecklingen.

Antalet rättspsykiatriska undersökningar av häktade kvinnor ökade med 41 procent.

Tabell 23. Antal expedierade utlåtanden efter rättspsykiatriska undersökningar (RPU), uppdelat på häktade och på fri fot, samt kvinnor och män

	2020	2021	2022	Förändring % 2022 jmf 2021
RPU Samtliga	529	495	537	8,5
Häktade personer	411	367	408	11,2
Kvinnor	46	44	62	40,9
Män	365	323	346	7,1
Personer på fri fot	118	128	129	0,8
Kvinnor	21	28	28	0,0
Män	97	100	101	1,0

Handläggningstider

Enligt lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning ska en häktad person överföras till en undersökningsenhet inom sju dagar från det att enheten mottagit domstolens beslut. Det finns inte möjlighet att begära anstånd. Trots det kan Rättsmedicinalverket inte alltid uppfylla kravet om sju dagar. Överskridanden avser

dock i regel endast ett fåtal dagar. Under 2022 överskreds bestämmelsen i 56 ärenden vilket är en ökning med 2 ärenden jämfört med föregående år (Tabell 24).

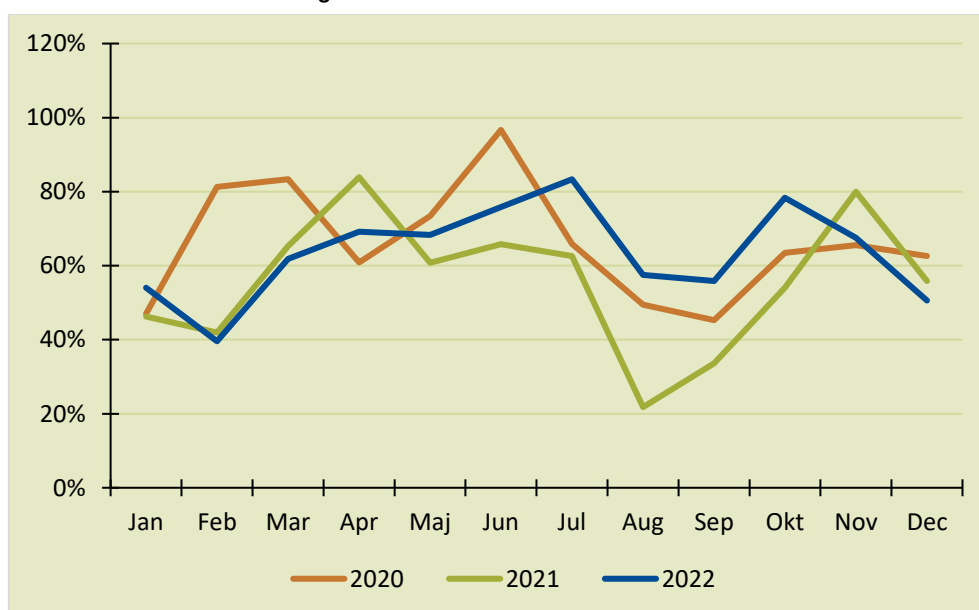
Tabell 24. Antal och andel (%) rättspsykiatriska undersökningar där lagstadgad tidsgräns för överföring till undersökningsenhet har överskridits

Ärenden för häktade där väntetiden överskred 7 dagar	2020	2021	2022	Förändring % 2022 jmf 2021
Antal	77	54	56	3,7
Andel (%)	18,7	14,7	13,7	-

Platsbrist på undersökningsenheternas vistelseavdelningar är den huvudsakliga orsaken till överskridanden. Det bör alltid finnas lokalmässig kapacitet att avskilja en intagen, optimal beläggning är därför omkring 75–80 procent av maximal kapacitet. När beläggningen övergår denna nivå påverkas möjligheten att göra nya intag och därmed kan överskridanden uppkomma. För vissa perioder ses en mycket hög belastning medan det under andra perioder varit ytterst få ärenden som inkommit. Variationen kan illustreras genom beläggningsgraden vid undersökningsenheternas vistelseavdelningar (Figur 9 och Figur 10).

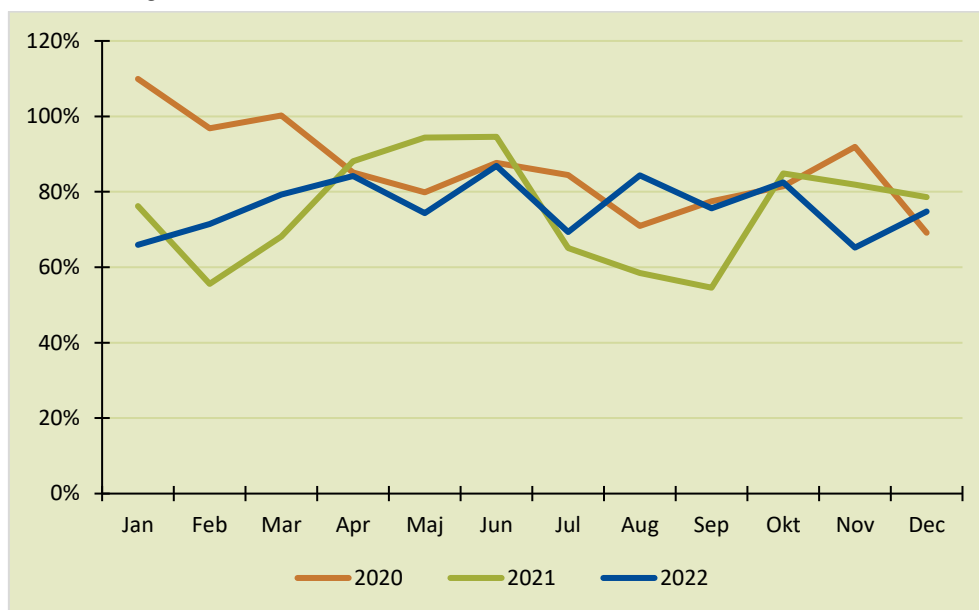
På vistelseavdelningen vid undersökningsenheten i Göteborg var den genomsnittliga beläggningsgraden 63 procent under 2022, vilket är en ökning jämfört med 2021 då beläggningsgraden var 56 procent. För enskilda månader var beläggningen som högst 83 procent och som lägst 40 procent (Figur 9). Enskilda dagar har beläggningen varit 100 procent.

Figur 9. Genomsnittlig beläggning per månad på vistelseavdelningen vid undersökningsenheten i Göteborg

Under 2022 var beläggningen på vistelseavdelningen vid undersökningsenheten i Stockholm i genomsnitt 76 procent, vilket var i nivå med 2021 då beläggningsgraden var 75 procent. För enskilda månader var beläggningen 87 procent som högst och som lägst 65 procent (Figur 10). Baserat på ordinarie bemanning av 16 platser var beläggningen enskilda dagar 113 procent.

Figur 10. Genomsnittlig beläggning per månad på vistelseavdelningen vid undersökningsenheten i Stockholm

Att undersökningsenheten i Göteborg inte tar emot häktade i högsta säkerhetsklass skapar behov av att flytta ärenden mellan enheterna. Även jävssituationer och hög ärendebelastning medför att ärenden behöver flyttas. År 2022 flyttades totalt 42 ärenden. Motsvarande antal för 2021 var 35 och 47 ärenden för 2020.

För häktade personer ska Rättsmedicinalverket enligt författning lämna sitt utlåtande till domstolen inom fyra veckor. För personer på fri fot ska utlåtandet lämnas inom sex veckor. Rättsmedicinalverket kan begära anstånd om undersökningen inte kan slutföras inom den lagfästa tidsramen. Ungefär 90 procent av begärda anstånd beviljas av domstolarna. För häktade var de vanligaste skälen till att anstånd begärts behov av utökad observationstid eller platsbrist på vistelseavdelningarna. Även anstånden påverkas således av det varierande inflödet. För personer på fri fot kan svårigheter att komma i kontakt med personen eller att den uteblev från inbokad undersökning utgöra skäl för att begära anstånd. Det kan hända att anstånd begärs och eventuellt beviljas fler än en gång per ärende.

Andelen rättspsykiatriska undersökningar där myndigheten har begärt anstånd bland häktade personer är på samma nivå som 2021 men lägre än 2020 (Tabell 25). I ärenden där den som undersökts är på fri fot har andelen ärenden med begärt anstånd minskat något under 2022 jämfört med 2021 men är alltså högre än

under 2020. Anledningen till minskningen är att det generella anstånds-förfarande som till följd av pandemin tillämpades under del av 2021 inte använts under 2022.

Tabell 25. Antal och andel (%) rättspsykiatriska undersökningar där anstånd har begärts

		2020	2021	2022	Förändring % 2022 jmf 2021
Totalt	Antal	129	134	129	-3,7
	Andel (%)	24,4	27,1	24,0	
Häktade personer	Antal	93	68	75	10,3
	Andel (%)	22,6	18,5	18,4	
Personer på fri fot	Antal	36	66	54	-18,2
	Andel (%)	30,5	51,6	41,9	
Kvinnor	Antal	16	23	24	4,3
	Andel (%)	23,9	31,9	26,7	
Män	Antal	113	111	105	-5,4
	Andel (%)	24,5	26,2	23,5	

Antalen och andelarna för 2021 har korrigerats och skiljer sig från föregående års årsredovisning.

Eftersom de flesta ärenden expedieras efter fyra respektive sex veckor uppgår medianen av handläggningstiderna till 28 dagar för häktade personer och 42 dagar för personer på fri fot (Tabell 26). För häktade personer var den genomsnittliga handläggningstiden densamma under 2022 som under 2021. När det gäller personer på fri fot minskade den genomsnittliga handläggningstiden med åtta dagar.

Tabell 26. Handläggningstid RPU, uppdelat på häktade och på fri fot, samt uppdelat på kvinnor och män

	Genomsnitt dagar			Median dagar		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Häktade personer	30	30	30	28	28	28
Kvinnor	31	29	30	28	28	28
Män	30	30	30	28	28	28
Personer på fri fot	58	62	54	42	42	42
Kvinnor	77	62	49	42	42	42
Män	53	62	55	42	42	42

Domstolens frågor vid rättspsykiatrisk undersökning

På uppdrag av domstolen bedömer Rättsmedicinalverket om den misstänkta haft en allvarlig psykisk störning vid gärningen respektive vid undersökningstillfället. Informationen är ett viktigt underlag när domstolen beslutar om påföljd. Den rättspsykiatriska undersökningen kan även, om domstolen begär det, innehålla fler bedömningar än enbart dem om allvarlig psykisk störning. Domstolen kan

exempelvis begära att Rättsmedicinalverket bedömer om en allvarlig psykisk störning varit självförvållad genom rus eller annat liknande tillstånd (Tabell 27).

Domstolen kan även begära att myndigheten bedömer om den misstänkta, i det fall en allvarlig psykisk störning föreligger vid undersökningstillfället, bör överlämnas till rättspsykiatrisk vård med eller utan särskild utskrivningsprövning. Särskild utskrivningsprövning innebär att förvaltningsrätten prövar om vården ska upphöra. Om rätten inte beslutat om särskild utskrivningsprövning avgör chefsöverläkaren när vården ska upphöra.

Om en person till följd av en allvarlig psykisk störning saknat förmåga att inse gärningens innebörd eller, om sådan förmåga finns, att anpassa sitt handlande efter sådan insikt får personen inte dömas till fängelse såvida inte den enskilde själv vållat sitt tillstånd genom rus eller på något annat liknande sätt. Domstolen kan begära att Rättsmedicinalverket bedömer om personen saknat någon av dessa förmågor.

För de olika frågetyperna ses endast små förändringar under de senaste tre åren (Tabell 27).

Tabell 27. Antal och andel rättspsykiatriska undersökningar med förfrågningar från domstolarna

Förfrågningar		2020	2021	2022
RPU totalt	Antal	529	495	537
Till följd av den allvarliga psykiska störningen saknat förmåga att inse gärningens innebörd	Antal	460	419	472
	Andel (%)	87,0	84,6	87,9
Till följd av den allvarliga psykiska störningen saknat förmåga att anpassa sitt handlande efter sådan insikt	Antal	459	422	468
	Andel (%)	86,8	85,3	87,2
Självförvållat rus eller annat liknande tillstånd vid gärningen	Antal	217	203	239
	Andel (%)	41,0	41,0	44,5
Rättspsykiatrisk vård <u>med</u> särskild utskrivningsprövning	Antal	486	455	484
	Andel (%)	91,9	91,9	90,1
Rättspsykiatrisk vård <u>utan</u> särskild utskrivningsprövning	Antal	40	40	49
	Andel (%)	7,6	8,1	9,1

Andelen undersökta med allvarlig psykisk störning

Andelen undersökta som bedömdes ha en allvarlig psykisk störning vid gärningen ökade något under 2022 jämfört med föregående år (Tabell 28). Vad gäller andelen med allvarlig psykisk störning vid undersökningen är nivån oförändrad. Att andelen som bedömts ha en allvarlig psykisk störning vid undersökningen är något lägre än andelen vid gärningen förklaras av att vissa tillstånd, exempelvis initierade av

drogintag, kan vara övergående. Personen kan då inte dömas till rättspsykiatrisk vård.

Tabell 28. Antal och andel rättspsykiatriska undersökningar med bedömning av en allvarlig psykisk störning i expedierade utlåtanden

		2020		2021		2022	
		Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Antal RPU	Totalt	529	100,0	495	100,0	537	100,0
Allvarlig psykisk störning vid gärningen	Totalt	303	57,3	278	56,2	315	58,7
	Kvinnor	43	64,2	37	51,4	54	60,0
	Män	260	56,3	241	57,0	261	58,4
Allvarlig psykisk störning vid undersökningen	Totalt	278	52,6	257	51,9	278	51,8
	Kvinnor	42	62,7	35	48,6	47	52,2
	Män	236	51,1	222	52,5	231	51,7

Psykiatrisk vård under undersökningsperioden

Häktade personer som vistas vid myndigheten behöver i vissa fall akut psykiatrisk vård medan undersökningen pågår. Rättsmedicinalverket kan då ge vård med stöd av lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård (LRV). Med stöd av lagen kan vård ges under tvång. Under 2022 fick totalt 48 personer, varav 8 kvinnor, vård enligt LRV. Motsvarande antal för 2021 var 46 personer, varav 5 kvinnor och för 2020 101 personer varav 10 kvinnor.

Enligt samma lag får en patient hållas avskild från andra patienter, men endast om det är nödvändigt på grund av att patienten genom aggressivt eller störande beteende allvarligt försvårar vården av andra. Beslutet fattas av ansvarig överläkare. Om det föreligger synnerliga skäl kan en vuxen person vara avskild längre än åtta timmar. För personer under arton år är tidsgränsen två timmar. När det sker underrättas Inspektionen för vård och omsorg (IVO) om beslutet. Under 2022 fattades sådana beslut för 28 personer, varav 5 kvinnor. Motsvarande antal för 2021 var 26 personer, varav 3 kvinnor och 58 personer varav 6 kvinnor för 2020.

3.3.2 Paragraf 7-undersökningar

Enligt 7 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m. får domstolen förordna en läkare att avge ett läkarintyg om en misstänkt, en så kallad § 7-undersökning. Vid denna typ av undersökning bedömer läkaren om det finns skäl att genomföra en rättspsykiatrisk undersökning.

Vid en § 7-undersökning träffar en läkare den misstänkte under cirka en timmes tid för att bedöma personens psykiatriska status. Som underlag för bedömningen har

läkaren även tillgång till handlingar från domstolen och dokument kan också begäras in från exempelvis socialtjänst och sjukvård.

Domstolen kan även begära en typ av § 7-undersökning som innebär att läkaren tar ställning till om den misstänkte kan överlämnas till rättspsykiatrisk vård utan särskild utskrivningsprövning (så kallad § 7-vård). Denna typ av undersökning följs i regel inte av en rättspsykiatrisk undersökning.

Ärendeutveckling

Antalet § 7-undersökningar har minskat de senaste tio åren (Figur 11). Efter att 2021 ha varit det lägsta under den senaste tioårsperioden ökade antalet något under 2022. Ökningen ses i undersökningar avseende personer på fri fot samt § 7-intyg vård (Tabell 29). Antalet § 7-undersökningar styrs av de beslut som domstolarna fattar och orsakerna bakom den fleråriga minskningen är inte klarlagda. Ökningen under 2022 kan vara en naturlig variation mellan åren men avtagande effekter av pandemin kan också ha bidragit.

Antalet § 7-undersökningar har ökat med nästan åtta procent.

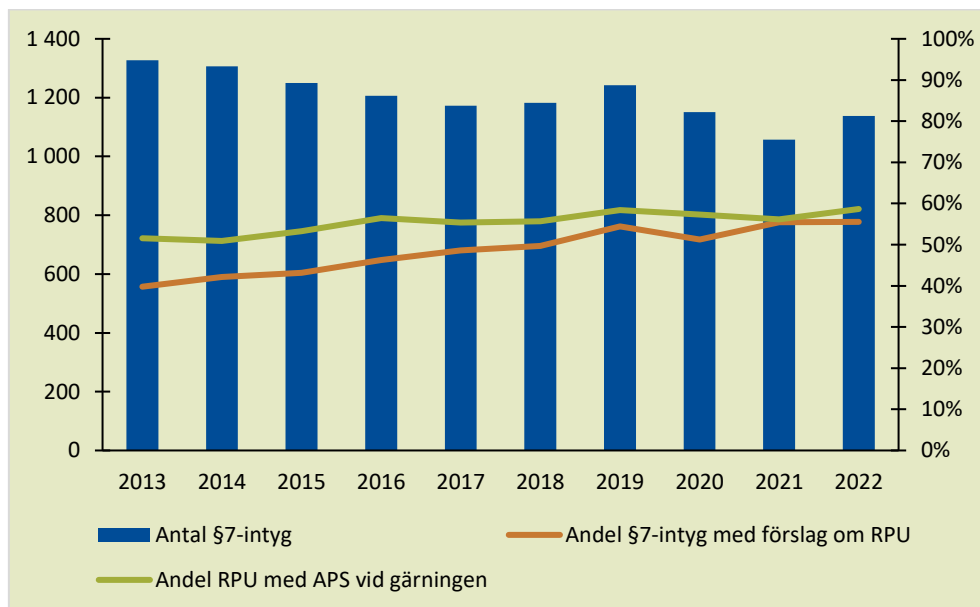
Andelen § 7-undersökningar avseende kvinnor ökade från 15 procent under 2021 till 18 procent under 2022. År 2020 var motsvarande andel 14 procent. Utvecklingen påverkas sannolikt av en mängd faktorer och mer specifika orsaker till ökningen är inte kända. Myndigheten följer den fortsatta utvecklingen.

Tabell 29. Antal expedierade § 7-intyg, uppdelat på kvinnor och män, uppdelat på häktade och personer på fri fot, respektive uppdelat på ordinära § 7-intyg och § 7-intyg vård

	2020	2021	2022	Förändring % 2022 jmf 2021
§ 7-intyg samtliga	1 152	1 057	1 138	7,7
Kvinnor	167	156	202	29,5
Män	981	901	936	3,9
Häktade personer	798	697	724	3,9
Personer på fri fot	354	360	414	15,0
Ordinära § 7-intyg	853	785	791	0,8
§ 7-intyg vård	299	272	347	27,6

Andelen § 7-undersökningar där Rättsmedicinalverket rekommenderar att en rättspsykiatrisk undersökning genomförs har stadigt ökat från 40 procent år 2013 till 56 procent 2022 (Figur 11). Orsaken till den successiva minskningen av antalet § 7-undersökningar och ökningen av andelen ärenden där myndigheten rekommenderar en rättspsykiatrisk undersökning är inte känd. En tänkbar anledning är att domstolarna ökat sin precision vad gäller att identifiera de ärenden där det finns skäl att utreda om en allvarlig psykisk störning föreligger.

Figur 11. Antal expedierade § 7-intyg, andel § 7-intyg med förslag om RPU samt andel RPU:er där den undersökta personen bedömdes ha en APS vid gärningen

Handläggningstider

Det finns ingen lagstadgad handläggningstid för § 7-undersökningar, men de ska handläggas så fort som möjligt, inte minst med tanke på att personerna oftast är frihetsberövade. För häktade personer har handläggningstiden (median) ökat med en dag jämfört med föregående år (Tabell 30). För personer på fri fot var handläggningstiderna längre, de har däremot minskat jämfört med föregående år. Minskningen förklaras av att det generella anstånds-förfarande som tillämpades under delar av pandemin inte varit i bruk under året.

Tabell 30. Handläggningstid § 7-intyg, uppdelat på häktade personer och personer på fri fot, respektive uppdelat på kvinnor och män

	Genomsnitt dagar			Median dagar		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Häktade personer	16	18	17	15	14	15
Personer på fri fot	62	91	66	44	70	44
Kvinnor	37	59	44	21	27	26
Män	28	40	33	17	18	19

3.3.3 Riskutredningar vid omvandling av livstidsstraff

En person som dömts till livstids fängelse kan ansöka om att få sitt straff tidsbestämt. Ärendena prövas av Örebro tingsrätt enligt lagen (2006:45) om omvandling av fängelse på livstid. På uppdrag av tingsrätten genomför Rättsmedicinalverket en utredning av risken för att den livstidsdömda återfaller i brottslighet, så kallad riskutredning. Omkring 160 personer avtjänar livstidsstraff i Sverige.

Ärendeutveckling och handläggningstider

Antalet riskutredningar bestäms av hur många som ansöker om att få sitt straff tidsbestämt. Under 2022 var antalet riskutredningar något färre jämfört med 2021 (Tabell 31).

Handläggningstiden för dessa utredningar är inte lagstadgad men som praxis anger Örebro tingsrätt sex veckors handläggningstid. Jämfört med såväl 2020 som 2021 var handläggningstiden kortare under 2022 (Tabell 31). Mer än hälften av ärendena handlades inom sex veckor (median). Orsaken till minskningen är att behovet av anstånd var lägre än under pandemin.

Statistiken delas inte upp efter kön då antalet kvinnor som genomgår utredningar är litet.

Tabell 31. Antal expedierade riskutredningar och handläggningstider

	2020	2021	2022	Förändring % 2022 jmf 202
Antal riskutredningar	36	26	24	-7,7
Handläggningstid (genomsnitt)	60	59	54	-8,5
Handläggningstid (median)	49	57	42	-26,3

3.3.4 Socialstyrelsens rättsliga råd

Domstolen kan begära att Socialstyrelsens råd för vissa rättsliga, sociala och medicinska frågor lämnar ett yttrande om Rättsmedicinalverkets bedömningar. Inom det rättspsykiatriska verksamhetsområdet kan detta gälla samtliga undersökningstyper.

Under de senaste tre åren har inga § 7-undersökningar varit aktuella hos rådet.

För rättspsykiatriska undersökningar har rådet lämnat yttranden i 11 ärenden under 2022, vilket utgör 2 procent av det totala antalet rättspsykiatriska undersökningar. I 6 av dessa gjorde rådet en annan bedömning än Rättsmedicinalverket, varav 2 endast avsåg frågan om insiktsförmåga. År 2021 prövade rådet 12 ärenden och

gjorde en annan bedömning i 2 ärenden. Under 2020 prövades 17 ärenden, varav bedömningen blev en annan i 4 ärenden. Eftersom antalet ärenden är få är det svårt att dra slutsatser om variationer mellan åren.

Under 2022 har yttranden inte begärts för någon riskutredning. År 2021 lämnade rådet yttrande i 2 riskutredningar men delade Rättsmedicinalverkets bedömning i båda fallen. Under 2020 lämnades 4 yttranden i vilka rådet gjorde en annan bedömning i ett ärende.

3.3.5 Säkerhet

Trots ett aktivt säkerhetsarbete uppstår ett antal incidenter varje år. Antalet rapporter om hot och våld inom den rättspsykiatriska avdelningen uppgick 2022 till 67, vilket är en minskning jämfört med 2021 (Tabell 32). Under 2022 rapporterades 9,3 incidenter per 1 000 vistelsedagar jämfört med 11,4 under 2021 då antalet vistelsedagar dock var något färre.

Tabell 32. Antal rapporter om hot- och våldsincidenter vid de rättspsykiatriska undersökningsenheterna

	2020	2021	2022	Förändring % 2022 jmf 2021
Hot och våld totalt	65	78	67	-14,1
Göteborg	31	31	23	-25,8
Stockholm	34	47	44	-6,4
Totalt antal per 1 000 vistelsedagar	8,7	11,4	9,3	-18,4

Förändringar i antalet rapporter om hot och våld kan ha flera förklaringar. Under perioder med hög beläggning, vilket innebär att flera häktade personer vistas samtidigt inom verksamheten, kan risken för konfliktsituationer öka. Emellanåt förekommer även individer med starkt utagerande beteende vilket kan föranleda en betydande mängd rapporter.

Med stöd av häkteslagen kan Rättsmedicinalverket avskilja intagna personer som stör ordningen och säkerheten vid verksamheten. Under 2022 beslutades om totalt 88 avskiljningar enligt denna lag. År 2021 och 2020 var antalet 128 respektive 92 avskiljningar.

Under perioder med hög beläggning kan risken för konflikt-situationer öka.

3.3.6 Kostnad per ärende

Kostnaden per ärende påverkas av tre faktorer: verksamhetens kostnader (inklusive myndighetsgemensamma kostnader), antalet ärenden och kostnadernas fördelning mellan typerna av undersökningar. Verksamhetens direkta kostnader för undersökningstyperna har inte ökat nämnvärt. Däremot har de myndighetsgemensamma kostnaderna ökat. Det förklaras av satsningar som Rättsmedicinalverket gjort för att modernisera it-stödet och stärka informationssäkerheten, liksom att dimensionera myndighetens gemensamma resurser utifrån de krav som ställs på en statlig myndighet.

Antalet ärenden har utvecklats olika mellan de olika typerna av undersökningar vilket tillsammans med fördelningen av myndighetsgemensamma kostnader förklarar de förändringar som kostnaden per ärende visar (Tabell 33).

Tabell 33. Kostnad per ärende i kronor, avrundat till närmaste hundratal

Ärendetyp	2020	2021	2022
RPU – häktade personer	487 600	586 600	545 700
RPU – personer på fri fot	147 600	152 600	171 100
§ 7-intyg	14 200	14 100	16 200

3.4 Övrig återrapportering

3.4.1 Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning syftar till att kunna attrahera, rekrytera och behålla rätt kompetens på kort och lång sikt för att uppnå verksamhetens mål. Det innebär också att medarbetare ges möjlighet att utvecklas i sina yrkesroller, att de känner engagemang och bidrar till verksamhetens utveckling.

Attrahera och rekrytera

För att stärka Rättsmedicinalverkets förmåga att attrahera och rekrytera nya medarbetare har myndigheten en tydlig arbetsgivarprofil. Under 2022 har profilen vidareutvecklats och kompletterats med möjlighet att lägga ut annonser på LinkedIn.

Under året genomfördes en översyn av rekryteringsprocessen med fokus på att stärka kompetensen kring metoden kompetensbaserad rekrytering. Detta har bidragit till effektivare urvalsprocesser samt till en mer enhetlig rekryteringsprocess.

Myndigheten har beslutat om utökade möjligheter att arbeta på distans för vissa personalgrupper vilket bedöms stärka möjligheter till kompetensförsörjning. En stor del av myndighetens verksamhet måste dock utföras i arbetsgivarens lokaler.

Inom vissa områden har Rättsmedicinalverket haft svårigheter att rekrytera kompetens, exempelvis inom it-området och informationssäkerhetsområdet samt när det gäller yrkesgrupperna sjuksköterskor och laborativ personal.

Utveckla och behålla

För att introducera och vidareutveckla medarbetare har Rättsmedicinalverket en omfattande intern utbildningsverksamhet. Flera yrkeskategorier har också interna nätverk för fortbildning och erfarenhetsutbyte.

Rättsmedicinalverket är den enda aktör som kan utbilda specialistläkare i rättsmedicin. Detta kräver bland annat resurser i form av handledning från specialistläkarna. Det tar minst fem år att utbilda legitimerade läkare till specialistläkare i rättsmedicin och minst två och ett halvt år att utbilda specialistläkare i psykiatri till rättspsykiatriker. Myndighetens utökade forskningsuppdrag har bland annat bidragit till ett ökat fokus på kunskapsöversikter, vilket möjliggjort att specialistläkare kunnat fördjupa sig inom olika områden. Det är en utvecklingsmöjlighet som bedöms bidra till att de utbildade specialisterna väljer att stanna kvar inom myndigheten.

På grund av pandemin fanns det i början av 2022 en osäkerhet att planera och genomföra vissa utbildningar. Under hösten förbättrades förutsättningarna och flera utbildningar kunde genomföras, både genom externa aktörer och med interna insatser. Även den centrala introduktionen kunde återupptas i samma form som före pandemin. Introduktionen bidrar till att medarbetare tidigt får en helhetsbild av verksamheten och kunskap om bland annat informationssäkerhet, dataskydds-förordningen samt offentlighet och sekretess.

Omställningsmedel bidrar till myndighetens kompetensförsörjning. Stöd kan till exempel lämnas till kompetenshöjande åtgärder som ökar eller bibehåller medarbetarens anställningsbarhet eller i övrigt ökar förutsättningarna till ett längre arbetsliv. Medel har beviljats för bland annat kompetensutveckling inom it-stöd och mentorprogram för myndighetens forskningshandledare. Rättsmedicinalverket bedömer att insatserna har ökat anställningsbarheten för berörda medarbetare och bidragit till kunskaper som gynnar utveckling.

Vid utgången av året hade Rättsmedicinalverket 558 anställda, varav 64 procent (357) kvinnor och 36 procent (201) män. Här ingår inte timavlönade och arvodister.

Avsluta

Personalomsättningen, det vill säga avgångar bland tillsvidareanställd personal inklusive pensionsavgångar, uppgick till 8,17 procent 2022, vilket är en ökning sedan 2021 då den uppgick till 5,79 procent. I samband med att en medarbetare slutar erbjuds avslutningssamtal med syfte att skapa ett bra avslut för medarbetaren. Samtalen är också betydelsefulla ur ett lärandeperspektiv eftersom synpunkter som förs fram ökar kunskapen om hur myndigheten kan bli ännu bättre på att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla medarbetare.

3.4.2 Forskning

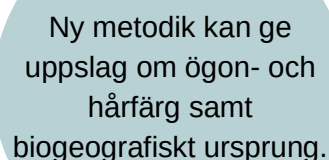
Enligt 2 § p.9 i förordningen (2007:976) med instruktion för Rättsmedicinalverket ska myndigheten särskilt svara för utvecklingsarbete, forskning och stöd åt forskning av betydelse för verksamheten.

Nära samarbete med universiteten är en viktig del i forskningen och bidrar till långsiktighet och kvalitet, till exempel genom forskarutbildning av medarbetare. Medarbetare med akademisk kompetens är nödvändigt för att säkerställa ett vetenskapligt förhållningssätt i verksamheten. Rättsmedicinalverket har totalt 16 medarbetare som i sin tjänst genomgår forskarutbildning. 2 medarbetare har disputerat och 2 har meriterat sig som docent under 2022. Förutom doktoranderna har myndigheten 16 medarbetare med anknytningar till svenska universitet.

Rättsmedicinalverkets forskningspolicy framhåller vikten av att ta fram ny kunskap och omsätta den i verksamheten. Rättsmedicinalverket har under året drivit eller medverkat i forskning som genererat 48 publikationer i vetenskapliga tidskrifter, varav 23 från avdelningen för rättsgenetik och rättskemi, 13 från avdelningen för rättsmedicin och 12 från avdelningen för rättspsykiatri.

Egna och andras forskningsresultat har återförts till verksamheterna i form av ny kunskap, rutiner och metoder. Bland annat har forskning om postmortal bildning av etanol resulterat i en ny selektiv och kvantitativ bestämningsmetod för alkoholer. Utifrån flera kunskapsöversikter kring alkoholmarkörer, alkoholrelaterade sjukdomar och tillstånd, har nya riktlinjer för utredning av alkoholrelaterad död utformats för rättsläkare att använda vid bedömning och handläggning av ärenden.

Under 2022 infördes en ny metod för artbestämning baserad på dna-sekvensering som kan artbestämma både däggdjur och övriga ryggradsdjur. Den nya metoden kan även påvisa närvaro av flera arter i blandprover som innehåller dna från människa och en okänd art. Ny metodik, rättsgenetiska uppslag, har implementerats för prediktion av ögon- och hårfärg samt prediktion av biogeografiskt ursprung. Metoden syftar till att ge Polismyndigheten uppslag om identitet vid till exempel analys av kvarlevor från oidentifierade avlidna personer.

Ny metodik kan ge uppslag om ögon- och hårfärg samt biogeografiskt ursprung.

Inom avdelningen för rättsmedicin har ett nytt forskningslaboratorium inrättats. Syftet är att underlätta och ge bättre förutsättningar för experimentell forskning, särskilt inom postmortal diagnostik.

Myndighetens nyinrättade vetenskapliga råd sammanträdde vid tre tillfällen under året.

3.4.3 Internationellt samarbete

Rättsmedicinalverket har, enligt 2 § p.8 i förordningen (2007:976) med instruktion för Rättsmedicinalverket, i uppdrag att ansvara för internationellt samarbete inom sitt ansvarsområde.

Myndigheten har inte några formella samarbeten med andra länder eller utländska organisationer. Medarbetare från myndigheten deltar dock i olika internationella expert- och arbetsgrupper samt nätverk.

3.4.4 Kommunikation

Rättsmedicinalverket har, enligt 2 § p.7 i förordningen (2007:976) med instruktion för Rättsmedicinalverket, i uppdrag att ansvara för information inom sitt ansvarsområde till andra myndigheter och enskilda.

Rättsmedicinalverket strävar efter att, i olika kanaler till breda målgrupper, bidra med underlag till det offentliga samtalet genom att sprida den kunskap som myndigheten besitter. Webbplatsen utgör ett nav där fördjupning inom myndighetens olika verksamheter finns. Utöver detta finns Rättsmedicinalverket i två sociala medier, LinkedIn och Facebook. Närvaron på LinkedIn syftar främst till att profilera Rättsmedicinalverket som arbetsgivare för potentiella medarbetare. På Facebook syftar närvaron till att sprida kunskap om verksamheten till en bredare allmänhet.

Genom att producera en egen podd sprids Rättsmedicinalverkets expertkunskaper på ett populärvetenskapligt sätt till en bredare allmänhet med fördjupning inom flera expertområden. Antalet lyssnare har ökat kraftigt och under 2022 hade podden 29 900 lyssningar. Under året har ambitionsnivån också höjts när det gäller att sprida information genom redaktionella medier.

3.5 Kostnader och intäkter per verksamhetsområde

De totala kostnaderna har ökat med 7 procent eller cirka 43 miljoner kronor, varav 13 miljoner kronor är gemensamma kostnader (Tabell 34). Den absoluta kostnadsökningen, inklusive fördelade gemensamma kostnader, är störst inom verksamhetsområdena rättsmedicin och rättspsykiatri. Inom rättsmedicin har kostnaderna ökat med cirka 15 miljoner kronor vilket motsvarar 6 procent. Inom verksamhetsområde rättspsykiatri har kostnaderna ökat med 15 miljoner kronor, vilket motsvarar 7 procent jämfört med 2021. Verksamhetsområde rättskemi har ökat sina kostnader med 7 miljoner kronor, vilket motsvarar en kostnadsökning med 5 procent.

Den relativa kostnadsökningen är störst inom verksamhetsområde rättsgenetik som ökat sina kostnader med 7 miljoner kronor, vilket motsvarar en kostnadsökning på 30 procent jämfört med 2021. Kostnadsökningen beror på uppgradering av it-system som tynger verksamhetsområdets resultat.

Tabell 34. Redovisning av kostnader per verksamhetsområde¹

Verksamhetsområde	2020		2021		2022	
	tkr	Andel (%)	tkr	Andel (%)	tkr	Andel (%)
Rättsgenetik	26 210	4,3	25 720	4,1	32 758	4,9
Rättskemi	123 255	20,4	125 623	19,9	132 263	19,6
Rättsmedicin	211 448	35,1	224 963	35,6	239 822	35,5
Rättspsykiatri	242 009	40,1	255 687	40,5	270 258	40,0
Totalt	602 923	100,0	631 993	100,0	675 101	100,0

¹ Myndighetsgemensamma kostnader, 103 022 tkr år 2022, har fördelats per verksamhetsområde i relation till personalkostnaderna.

Rättsmedicinalverket har tilldelats utökade anslagsmedel som möjliggjort en högre kostnadsnivå. Som en följd av högre kostnader ökade anslagsintäkterna med sammanlagt 47 miljoner kronor (Tabell 35).

Tabell 35. Redovisning av anslagsintäkter per verksamhetsområde¹

Verksamhetsområde	2020		2021		2022	
	tkr	Andel (%)	tkr	Andel (%)	tkr	Andel (%)
Rättsgenetik	7 148	1,5	7 344	1,5	24 955	4,6
Rättskemi	47 160	10,0	47 964	9,6	50 599	9,3
Rättsmedicin	175 500	37,4	189 963	38,1	202 720	37,2
Rättspsykiatri	239 565	51,0	253 710	50,8	267 226	49,0
Totalt	469 373	100,0	498 982	100,0	545 499	100,0

¹ Myndighetsgemensamma anslagsintäkter, 85 093 tkr år 2022, har fördelats per verksamhetsområde i relation till personalkostnaderna.

Intäkterna, exklusive anslagsintäkter, har minskat under 2022 med cirka 8 miljoner kronor jämfört med 2021 (Tabell 36). Minskningen har framför allt skett inom verksamhetsområde rättskemi och rättsgenetik. Minskningen av intäkter inom verksamhetsområde rättsgenetik beror till största del på att en betydande del av ärendena under 2022 gått från att vara avgiftsfinansierade till att vara anslagsfinansierade. Vad gäller verksamhetsområde rättskemi kan minskningen av intäkter härledas till en justerad prissättning på analyser i syfte att minska det överskott som finns inom den rättskemiska uppdragsverksamheten.

Tabell 36. Redovisning av intäkter exklusive anslagsintäkter per verksamhetsområde¹

Verksamhetsområde	2020		2021		2022	
	tkr	Andel (%)	tkr	Andel (%)	tkr	Andel (%)
Rättsgenetik	12 818	9,7	10 783	8,6	5 418	4,6
Rättskemi	81 859	62,2	78 629	62,7	73 382	62,5
Rättsmedicin	34 419	26,2	34 045	27,1	35 615	30,3
Rättspsykiatri	2 445	1,9	1 977	1,6	3 033	2,6
Total	131 540	100,0	125 434	100,0	117 448	100,0

¹ Myndighetsgemensamma intäkter, 1 677 tkr år 2022, har fördelats per verksamhetsområde i relation till personalkostnaderna.

Under 2022 har Rättsmedicinalverkets samlade överskott inom uppdragsverksamheten fortsatt att minska. Uppdragsverksamheten som helhet visar ett negativt resultat om cirka 12,2 miljoner kronor. (Tabell 37).

Tabell 37. Utfall för Rättsmedicinalverkets uppdragsfinansierade resultatområden 2020–2022 (tkr)

Verksamhet	Ack över-/ under- skott t.o.m. 2020 ¹	Över-/ under- skott 2021	Budge- terade intäkter 2022 ¹	Intäkter 2022	Budge- terade kost- nader 2022 ¹	Kost- nader 2022	Budge- terat resultat 2022 ¹	Resultat 2022	Utgående ack över-/ under- skott 2022 ²
Rättsgenetik	-754	-7 593	8 000	5 302	7 800	7 688	200	-2 385	-7 143
Rättskemi	15 843	970	69 000	69 949	75 500	78 232	-6 500	-8 283	8 530
Rättsintyg	-697	825	27 440	26 393	27 400	26 275	40	118	246
Medicinsk ålders- bedömning	1 793	-1 780	5 980	4 193	5 865	5 797	115	-1 604	-1 591
Totalt	16 185	-7 577	110 420	105 838	116 565	117 992	-6 145	-12 155	42

¹ Enligt regleringsbrev för 2022.

² Enligt villkor i regleringsbrevet för 2022 får Rättsmedicinalverket använda anslaget för att hantera underskottet i myndighetens avgiftsfinansierade verksamhet avseende rättsgenetiska ärenden. Utgående underskott inom resultatområdet inkluderar reglering mot förvaltningsanslaget motsvarande 3 589 tkr. Se Not 20 i den finansiella redovisningen. Regleringen avser ackumulerat underskott från tidigare år som kan härledas till ärenden som från och med 2022 finansieras med anslag.

Inom avgiftsområde rättsgenetik har vissa ärenden övergått till att finansieras via anslag fr.o.m. 2022. I samband med detta har en del av det sedan tidigare år ackumulerade underskottet täckts med anslagsmedel i enlighet med villkoren i Rättsmedicinalverkets regleringsbrev för 2022. Verksamheten har fortsatt att generera underskott. Kostnaderna uppgick till ett något lägre belopp än vad som budgeterats (enligt regleringsbrevet) medan intäkterna blev lägre än budgeterat. En förklaring till detta är att antalet släktskapsärenden som expedierades till Migrationsverket minskat under året. Under pandemin infördes bestämmelser om inreseförbud och en följd effekt av dessa kan vara att antalet återföreningsärenden har minskat. Även privata beställningar av faderskapsundersökningar har minskat. En eventuell förklaring till minskningen, som framkommit vid telefonkontakter med privata beställare, är den högre avgift som infördes vid årsskiftet.

Inom rättskemi har det ackumulerade överskottet reducerats, i linje med vad som planerades inför året. I syfte att minska överskotten slopade Rättsmedicinalverket inför 2022 de förtursavgifter som tagits ut i vissa ärenden. Detta medförde att intäkterna minskade och uppgick till ett belopp som var i linje med vad som budgeterats. Kostnaderna ökade något, i förhållande till budget, vilket medförde att de slutligen uppgick till ett belopp som var högre än budget och i sin tur medförde att det ackumulerade överskottet reducerades mer än förväntat. Ärenden från Kriminalvården avseende droganalys för att kontrollera drogfrihet, som utgör en betydande del av den totala ärendemängden, har ökat liksom ärenden från Polismyndigheten relaterade till våldsbrott. Samtidigt har ärenden från Polismyndigheten relaterade till ringa narkotikabrott, eget bruk, minskat.

Antalet expedierade rättsintyg under 2022 har inte nått upp till den nivå som budgeten lades utifrån, utan slutade i nivå med 2021 års volym. Kostnaderna för avgiftsområdet blev lägre än vad som budgeterats eftersom antalet expedierade ärenden blev lägre. Det finns ett mindre ackumulerat överskott inom avgiftsområdet som ökade något under året.

Det oroliga läget i omvärlden har gjort ärendevolymer inom medicinsk åldersbedömning svåra att prognostisera. Ärendevolymer har inte nått upp till prognostiserad nivå. Kostnaderna har inte varit möjliga att minska i samma utsträckning eftersom behovet av att utveckla och kvalitetssäkra bedömningsmetoden är fortsatt stort. Detta har gjort att det tidigare överskottet inom avgiftsområdet förbrukats och ett underskott har uppstått.

4 Finansiell redovisning

I detta avsnitt skrivs alla belopp i tusentals kronor (tkr) om inte annat anges.

4.1 Sammanställning över väsentliga uppgifter

	2022	2021	2020	2019	2018
Låneram hos Riksgäldskontoret					
- beviljad i regleringsbrevet	129 000	116 000	130 000	100 000	110 000
- utnyttjad	82 282	80 417	64 136	59 082	58 525
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
- beviljad i regleringsbrevet	21 000	21 000	21 000	21 000	21 000
- maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto hos Riksgäldskontoret					
- ränteintäkter	576	0	0	0	0
- räntekostnader	0	0	2	162	338
Avgiftsintäkter som disponeras					
- budget i regleringsbrevet	110 420	125 600	118 000	120 000	108 500
- utfall	111 370	119 755	127 402	127 941	119 910
Anslagsskredit					
4:1:8 ap.1 Rättsmedicinalverket					
- beviljad i regleringsbrevet	16 579	15 007	13 658	12 875	12 758
- utnyttjad kredit	0	0	0	10 675	0
Anslagssparande					
- 4:1:8 ap.1 Rättsmedicinalverket	16 539	15 116	3 849	0	11 371
Personal under året					
- antalet årsarbetskrafter	486	488	469	459	439
- medelantalet anställda	540	530	521	508	483
Driftkostnader					
- Per årsarbetskraft	1 347	1 260	1 246	1 224	1 219
Kapitalförändring					
- balanserad kapitalförändring	12 199	16 187	18 196	18 273	23 681
- årets kapitalförändring	-12 155	-7 577	-2 010	-77	-5 407

4.2 Resultaträkning

	2022	2021
VERKSAMHETENS INTÄKTER		
Intäkter av anslag (Not 1)	545 499	498 982
Intäkter av avgifter och andra ersättningar (Not 2)	111 370	119 755
Intäkter av bidrag (Not 3)	5 495	5 676
Finansiella intäkter (Not 4)	583	3
Summa	662 947	624 416
VERKSAMHETENS KOSTNADER		
Kostnader för personal (Not 5)	-466 537	-445 284
Kostnader för lokaler	-82 751	-75 560
Övriga driftskostnader (Not 6)	-105 525	-94 054
Finansiella kostnader (Not 7)	-620	-9
Avskrivningar och nedskrivningar	-19 669	-17 086
Summa	-675 101	-631 993
VERKSAMHETSUTFALL	-12 155	-7 577
TRANSFERERINGAR (Not 8)		
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2 142	-
Lämnade bidrag	-2 142	-
TRANSFERERINGAR	0	-
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING (Not 9)	-12 155	-7 577

4.3 Balansräkning

	2022-12-31	2021-12-31
TILLGÅNGAR		
IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		
Balanserade utgifter för utveckling (Not 10)	8 073	9 842
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar (Not 11)	485	1 139
	8 558	10 982
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		
Förbättringsutgifter på annans fastighet (Not 12)	22 535	21 815
Maskiner, inventarier, installationer m.m. (Not 13)	51 610	51 383
Pågående nyanläggningar (Not 14)	300	-
	74 445	73 197
KORTFRISTIGA FORDRINGAR		
Kundfordringar	1 042	2 199
Fordringar hos andra myndigheter (Not 15)	20 619	18 212
Övriga kortfristiga fordringar (Not 16)	568	257
	22 229	20 668
PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER		
Förutbetalda kostnader (Not 17)	28 572	21 441
Upplupna bidragsintäkter	-	77
	28 572	21 518
AVRÄKNING MED STATSVERKET		
Avräkning med statsverket (Not 18)	-16 539	-15 116
	-16 539	-15 116
KASSA OCH BANK		
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret (Not 19)	67 228	79 269
Kassa och bank	35	35
	67 263	79 304
SUMMA TILLGÅNGAR	184 528	190 555

Balansräkning forts.	2022-12-31	2021-12-31
KAPITAL OCH SKULDER		
MYNDIGHETSKAPITAL (Not 20)		
Statskapital	545	545
Balanserad kapitalförändring (Not 21)	12 199	16 187
Kapitalförändring enligt resultaträkningen (Not 9)	-12 155	-7 577
	589	9 155
AVSÄTTNINGAR (Not 22)		
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	870	1 267
Övriga avsättningar	6 776	6 146
	7 647	7 414
SKULDER M.M.		
Lån i Riksgäldskontoret (Not 23)	82 282	80 417
Kortfristiga skulder till andra myndigheter (Not 24)	13 807	13 829
Leverantörsskulder	16 340	15 908
Övriga kortfristiga skulder (Not 25)	6 882	6 869
	119 310	117 023
PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER		
Upplupna kostnader (Not 26)	55 173	55 965
Oförbrukade bidrag (Not 27)	1 809	822
Övriga förutbetalda intäkter	-	176
	56 982	56 963
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER	184 528	190 555

4.4 Anslagsredovisning

Anslag	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enligt reglerings- brev	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet 1:8 Rättsmedicinalverket (Ramanslag)					
ap.1 Rättsmedicinal- verket	15 116	552 653	567 769	-551 230	16 539

4.5 Tilläggsupplysningar

4.5.1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Rättsmedicinalverkets redovisning följer god redovisningssed såsom den kommer till uttryck i Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till 6 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdag för löpande bokföring för räkenskapsåret har varit 2023-01-05.

I den finansiella redovisningen är beloppen avrundade till närmaste hela tusental kronor vilket kan medföra vissa summeringsdifferenser.

Anläggningstillgångar

Med anläggningstillgångar avses en tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav, till exempel tekniska anläggningar, maskiner, inventarier och transportmedel. Tillgångens anskaffningsvärde ska uppgå till ett belopp av 23 tkr och ha en ekonomisk livslängd på minst tre år. För förbättringsutgifter på annans fastighet, rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar ska anskaffningsvärdet uppgå till 100 tkr. För balanserade utgifter ska anskaffningsvärdet uppgå till 300 tkr.

I anskaffningsvärdet ingår kostnader för installation, transporter, tull och motsvarande. Tillämpad princip innebär att ett objekt som understiger det fastställda beloppet, men tillhör en fungerande enhet, läggs ihop med övriga objekt och räknas som en tillgång. För inköp av möbler och inredning ska totalt belopp per inköpstillfälle överstiga 100 tkr, om varje objekt var för sig understiger 23 tkr, för att klassas som tillgång.

De olika tillgångarnas ekonomiska livslängd är enligt följande:

Anläggningsgrupp	Avskrivningstid, år
Immateriella tillgångar	3–5
Förbättringsutgifter på annans fastighet	3–20
Maskiner och andra tekniska anläggningar	3–10
Datorer och kringutrustning	3–5
Transportmedel	3–10
Övriga inventarier	3–20
Konst	Ej avskrivning

Rättsmedicinalverket har undantagit vissa typer av tillgångar från tillgångsredovisning. Det gäller inventarier som utsätts för hårt slitage och bedöms ha en livslängd understigande tre år såsom datorer, mobiltelefoner samt möbler till rättspsykiatrins vistelseavdelningar.

Rättsmedicinalverket tillämpar planenlig linjär avskrivning.

Transfereringar

Från och med 2022 har Rättsmedicinalverket rätt att lämna bidrag till forskning av relevans för Rättsmedicinalverkets uppgifter. Från och med 2022 redovisas även häktesbidrag till personer som genomgår rättspsykiatrisk undersökning som ett lämnat bidrag. En omräkning av jämförelsetal för tidigare år har inte gjorts.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp de förväntas inflyta med. Skulder har värderats till nominellt belopp.

Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningspost bokförs belopp överstigande 50 tkr.

4.5.2 Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron 2022 var 5,2 procent av den sammanlagda ordinarie arbetstiden, vilket är en ökning jämfört med 2021. En anledning till den ökade sjukfrånvaron bedöms vara att färre medarbetare arbetar hemifrån, så som gjordes under pandemin. Ökningen förklaras också delvis av fler medarbetare som varit sjuka en längre tid. Kvinnor har fortsatt högre sjukfrånvaro än män, även om skillnaden minskat.

Redovisning av anställdas sjukfrånvaro i procent

	2022	2021	2020
Total sjukfrånvaro	5,2	4,4	5,4
Andel långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer) i förhållande till total sjukfrånvaro	46,2	45,7	45,7
Kvinnor	5,4	5,2	5,5
Män	4,9	2,9	5,2
Anställda yngre än 30 år	4,9	5,2	3,9
Anställda 30–49 år	4,8	3,9	5,0
Anställda 50 år och äldre	5,9	5,2	6,3

4.5.3 Ersättningar och andra förmåner

Råds- och styrelseuppdrag i andra statliga myndigheter eller aktiebolag.

Ledande befattningshavare	Utbetald ersättning i kronor
Lars Werkström, GD, inga andra uppdrag	1 292 524

Insynsråd	Utbetald ersättning i kronor
Catarina Barketorp, Inga andra uppdrag	4 500
Måns Rosén, Inga andra uppdrag	4 500
Stefan Einhorn, Inga andra uppdrag	1 500
Hanna Karlström ¹	0
Lina Nordquist, Inga andra uppdrag	4 500
Anna-Carin Åström ¹ , Ledamot i insynsrådet för Länsstyrelsen i Jönköping	1 500
Carina Ödebrink, Ledamot i Kriminalvårdens insynsråd	3 000
Mikael Damsgaard, Ledamot i insynsrådet för Länsstyrelsen i Västmanland	3 000

¹ Hanna Karlström entledigades fr.o.m. den 16 juni 2022 och Anna-Carin Åström förordnades fr.o.m. samma datum.

4.6 Noter

Not 1. Intäkter av anslag	2022	2021
Intäkter av anslag enligt resultaträkningen	545 499	498 982
Utgifter enligt anslagsredovisningen	551 230	498 982
Skillnad	5 731	0

Enligt villkor i regleringsbrevet för 2022 får Rättsmedicinalverket använda anslaget för att hantera underskottet i myndighetens avgiftsfinansierade verksamhet avseende rättsgenetiska ärenden. Tidigare års underskott har täckts med 3 589 tkr. Skillnaden mellan intäkter av anslag i resultaträkningen och nettoutgifter i anslagsredovisningen förklaras därutöver av att medel från statens budget används för finansiering av lämnade bidrag (2 142 tkr).

Not 2. Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2022	2021
Intäkter enligt 4 § Avgiftsförordningen		
Konsulttjänster	4 125	4 021
Utbildning och konferenser	1 307	683
Uthyrning lokaler och utrustning	63	115
	5 495	4 819
Intäkter av uppdragsverksamhet		
Rättskemi	69 949	75 620
Rättsintyg	26 393	25 394
Rättsgenetik	5 302	10 634
Medicinsk åldersbedömning	4 193	3 158
	105 838	114 806
<i>Varav tjänsteexport</i>	<i>368</i>	<i>205</i>
Övriga intäkter		
Övriga intäkter	37	130
	37	130
Summa	111 370	119 755

Intäkter inom uppdragsverksamheten har minskat jämfört med föregående år. Det förklaras främst av att förtursavgifter inom den rättskemiska verksamheten inte längre tas ut, vilket planerligt minskat intäkterna. En annan avgörande förklaring är att en del av den rättsgenetiska verksamheten fr.o.m. 2022 övergått till att finansieras av anslag istället för avgifter.

Not 3. Intäkter av bidrag	2022	2021
Statliga myndigheter	4 282	3 007
Sveriges kommuner och regioner (SKR)	1 190	2 530
Övriga organisationer	22	139
Summa	5 495	5 676

Av bidrag från statliga myndigheter avser 2 799 tkr medel från Kammarkollegiet för genomförandet av tre regeringsuppdrag.

Not 4. Finansiella intäkter	2022	2021
Riksgäldskontoret – ränta på räntekonto	576	-
Övriga finansiella intäkter	6	3
Summa	583	3

Not 5. Kostnader för personal	2022	2021
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier m.m.	290 745	285 639
Varav arvoden till insynsråd och uppdragstagare	118	61
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter	167 820	155 703
Övriga kostnader för personal	7 973	3 942
Summa	466 537	445 284

Ökningen av arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter förklaras av ökade kostnader för främst pensionspremier (s.k. SPÅ-avgifter).

Not 6. Övriga driftskostnader	2022	2021
Inköp av tjänster	66 861	55 683
Inköp av varor	33 836	35 467
Resekostnader	4 720	2 761
Övriga driftskostnader	108	143
Summa	105 525	94 054

Ökningen av övriga driftskostnader förklaras av ökade kostnader för främst it-tjänster.

Not 7. Finansiella kostnader	2022	2021
Riksgäldskontoret – ränta på lån	607	-
Övriga finansiella kostnader	13	9
Summa	620	9

Not 8. Transfereringar	2022	2021
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2 142	-
Lämnade bidrag		
Universitet	-2 035	-
Häktesbidrag till personer som genomgår rättspsykiatrisk undersökning	-107	-
Summa	0	-

Från och med 2022 har Rättsmedicinalverket rätt att lämna bidrag till forskning av relevans för Rättsmedicinalverkets uppgifter. Från och med 2022 redovisas även häktesbidrag till personer som genomgår rättspsykiatrisk undersökning som ett lämnat bidrag.

Not 9. Årets kapitalförändring	2022	2021
Årets resultat Rättsgenetik	-2 385	-7 593
Årets resultat Rättskemi	-8 283	970
Årets resultat Rättsintyg	118	825
Årets resultat Medicinsk åldersbedömning	-1 604	-1 780
Summa	-12 155	-7 577

Not 10. Immateriella anläggningstillgångar, balanserade utgifter för utveckling		
	2022-12-31	2021-12-31
Anskaffning IB	9 904	2 555
Årets anskaffning	261	7 349
Anskaffningsvärde UB	10 166	9 904
Avskrivningar IB	-62	-
Årets avskrivningar	-2 031	-62
Avskrivningar UB	-2 092	-62
Bokfört värde	8 073	9 842

Not 11. Immateriella anläggningstillgångar, rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	2022-12-31	2021-12-31
Anskaffning IB	11 009	11 104
Utrangering	-45	-95
Anskaffningsvärde UB	10 964	11 009
Avskrivningar IB	-9 870	-8 964
Årets avskrivningar	-655	-1 001
Utrangering	45	95
Avskrivningar UB	-10 479	-9 870
Bokfört värde	485	1 139

Not 12. Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	2022-12-31	2021-12-31
Anskaffning IB	63 651	53 984
Årets anskaffning	4 248	9 747
Utrangering	-465	-80
Anskaffningsvärde UB	67 434	63 651
Avskrivningar IB	-41 836	-39 037
Årets avskrivningar	-3 528	-2 879
Utrangering	465	80
Avskrivningar UB	-44 899	-41 836
Bokfört värde	22 535	21 815

Av det bokförda värdet består 2 581 tkr av anläggningstillgångar under uppförande.

Not 13. Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	2022-12-31	2021-12-31
Anskaffning IB	170 877	157 464
Årets anskaffning	13 683	20 683
Årets överföring från pågående nyanläggningar	-	555
Utrangering	-1 306	-7 826
Anskaffningsvärde UB	183 254	170 877
Avskrivningar IB	-119 494	-114 176
Årets avskrivningar	-13 455	-13 144
Utrangering	1 306	7 826
Avskrivningar UB	-131 643	-119 494
Bokfört värde	51 611	51 383

Not 14. Pågående nyanläggningar	2022-12-31	2021-12-31
Anskaffning IB	-	555
Årets anskaffning	300	-
Årets överföring	-	-555
Anskaffningsvärde UB	300	0
Bokfört värde	300	0

Not 15. Fordringar hos andra myndigheter	2022-12-31	2021-12-31
Kundfordringar	14 212	11 345
Momsfordringar	6 406	6 849
Övriga statliga fordringar	-	18
Summa	20 619	18 212

Not 16. Övriga kortfristiga fordringar	2022-12-31	2021-12-31
Fordringar hos leverantörer	543	249
Fordringar hos anställda	25	8
Summa	568	257

Not 17. Förutbetalda kostnader	2022-12-31	2021-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	19 832	15 526
Förutbetalda kostnader avseende serviceavtal och licenser	7 800	5 076
Övriga förutbetalda kostnader	941	840
Summa	28 572	21 441

Not 18. Avräkning med statsverket	2022-12-31	2021-12-31
ANSLAG I RÄNTEBÄRANDE FLÖDE		
Ingående balans	-15 116	-3 849
Redovisat mot anslag 04:01:008 Rättsmedicinalverket	551 230	498 982
Anslagsmedel som tillförs räntekonto	-552 653	-510 248
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-16 539	-15 116
Summa	-16 539	-15 116

Not 19. Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	67 228	79 269
Beviljad kredit	21 000	21 000

Krediterna har inte utnyttjats under året.

Not 20. Specifikation av myndighetskapitalet				
	Statskapital	Balanserad kapitalförändring avgiftsbelagd verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2021	545	16 187	-7 577	9 155
Ingående balans 2022	545	16 187	-7 577	9 155
Föreg. års kapitalförändring	-	-7 577	7 577	0
Reglering underskott Rättsgenetik mot förvaltningsanslaget	-	3 589	-	3 589
Årets kapitalförändring	-	-	-12 155	-12 155
Summa årets förändring	0	-3 988	-4 577	-8 566
Utgående balans 2022	545	12 199	-12 155	589

Not 21. Balanserad kapitalförändring	2022-12-31	2021-12-31
Ackumulerat resultat t.o.m. föregående räkenskapsår Rättsgenetik	-4 757	-753
Ackumulerat resultat t.o.m. föregående räkenskapsår Rättskemi	16 814	15 844
Ackumulerat resultat t.o.m. föregående räkenskapsår Rättsintyg	128	-697
Ackumulerat resultat t.o.m. föregående räkenskapsår Medicinsk åldersbedömning	14	1 793
Summa	12 199	16 187

Det ackumulerade resultatet t.o.m. föregående räkenskapsår, per 2022-12-31, avseende Rättsgenetik har justerats med anledning av att ett tidigare underskott (3 589 tkr) täckts med anslagsmedel i och med att delar av verksamheten fr.o.m. 2022 finansieras med anslag.

Not 22. Avsättningar	2022-12-31	2021-12-31
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		
Ingående balans	1 267	1 361
Årets pensionskostnad	496	580
Årets pensionsutbetalningar	-892	-674
Utgående balans	870	1 267
Övriga avsättningar		
<i>Lokalt omställningsarbete</i>		
Ingående balans	6 146	5 689
Avsatt under året	872	851
Utbetalat under året	-242	-394
Utgående balans	6 776	6 146
Summa	7 647	7 414

Rättsmedicinalverket bedömer att 400 tkr kommer att förbrukas för lokalt omställningsarbete under kommande räkenskapsår.

Not 23. Lån i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
Ingående balans	80 417	64 136
Under året nyupptagna lån	21 549	33 352
Årets amorteringar	-19 684	-17 071
Summa	82 282	80 417
Låneram enligt regleringsbrev	129 000	116 000

Avvikelsen mellan upptagna lån och det bokförda värdet av anläggningstillgångar är hänförlig till bokslutstransaktioner och ekonomiska händelser sent under året. Skillnaden justeras vid nästa lånetillfälle.

Not 24. Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2022-12-31	2021-12-31
Skatteverket, arbetsgivaravgifter	7 268	7 101
Leverantörsskulder m.m. till andra myndigheter	6 141	5 812
Skatteverket, momsskuld	397	916
Summa	13 807	13 829

Not 25. Övriga kortfristiga skulder	2022-12-31	2021-12-31
Innehållen skatt för egen personal	-6 879	6 861
Övrigt	-2	8
Summa	-6 882	6 869

Not 26. Upplupna kostnader	2022-12-31	2021-12-31
Upplupen semesterlöneskuld inkl. sociala avgifter	37 917	36 792
Upplupen löneskuld inkl. sociala avgifter	14 981	14 180
Övrigt	2 275	4 992
Summa	55 173	55 965

Not 27. Oförbrukade bidrag	2022-12-31	2021-12-31
Inomstatliga	1 472	719
Utomstatliga	337	103
Summa	1 809	822

Det utomstatliga oförbrukade bidraget består till största del av medel från Sveriges kommuner och regioner (SKR) för ett samarbete gällande vävnadsdonation.

Specifikation tillhörande Not 27 (belopp i tkr)

Planerad förbrukning inom:					
Oförbrukade bidrag inomstatliga	2022-12-31	3 mån	3–12 mån	1–3 år	> 3 år
Forskningsbidrag, Vetenskapsrådet	1 227	300	927		
Regeringsuppdrag Kammarkollegiet	151	151			
Forskningsbidrag, Linköpings universitet	94	10	84		
Summa	1 472	461	1 011		

Det oförbrukade bidraget från Kammarkollegiet kommer att betalas tillbaka senast den 31 mars 2023.

5 Tabell- och figurförteckningar

5.1.1 Tabellförteckning

Tabell 1. Antal expedierade rättsgenetiska ärenden per beställare och ärendetyp	11
Tabell 2. Handläggningstid för expedierade rättsgenetiska ärenden	11
Tabell 3. Kostnad per ärende i kronor, avrundat till närmaste hundratal	12
Tabell 4. Antal expedierade rättskemiska ärenden per ärendetyp.....	13
Tabell 5. Antal expedierade rättskemiska ärenden uppdelat på kvinnor och män .	14
Tabell 6. Handläggningstid för expedierade rättskemiska ärenden	15
Tabell 7. Handläggningstid för expedierade rättskemiska ärenden uppdelat på kvinnor och män	15
Tabell 8. Måluppfyllelse, andel (%) rättskemiska ärenden som expedierats inom överenskommen tidsperiod	16
Tabell 9. Kostnad per ärende i kronor, avrundat till närmaste hundratal	17
Tabell 10. Antal expedierade utlåtanden efter rättsmedicinska undersökningar	20
Tabell 11. Handläggningstid, för expedierade rättsmedicinska obduktioner, uppdelat på kvinnor och män, mord och dråp samt trafikhändelser	23
Tabell 12. Antal expedierade rättsintyg uppdelat på kroppsundersökningar respektive yttranden	25
Tabell 13. Handläggningstid för expedierade rättsintyg, kroppsundersökningar respektive yttranden	26
Tabell 14. Handläggningstid för expedierade rättsintyg, kroppsundersökningar respektive yttranden uppdelat på kvinnor och män.....	26
Tabell 15. Antal expedierade tandidentifieringar och handläggningstider	27
Tabell 16. Antal inkomna begäran samt antal expedierade utlåtanden gällande medicinska åldersbedömningar i asylärenden	28
Tabell 17. Antal inkomna begäran samt antal expedierade utlåtanden gällande medicinska åldersbedömningar i brottmål.....	29
Tabell 18. Fördelning (antal) av möjliga svar i rättsmedicinska utlåtanden om ålder som utfärdats i asylärenden för män/pojkar	29
Tabell 19. Fördelning (antal) av möjliga svar i rättsmedicinska utlåtanden om ålder som utfärdats i asylärenden för kvinnor/flickor	30
Tabell 20. Handläggningstid för medicinska åldersbedömningar i asylärenden	30
Tabell 21. Handläggningstid för medicinska åldersbedömningar i brottmål	31
Tabell 22. Kostnad per ärende i kronor, avrundat till närmaste hundratal	33
Tabell 23. Antal expedierade utlåtanden efter rättspsykiatriska undersökningar (RPU), uppdelat på häktade och på fri fot, samt kvinnor och män	36
Tabell 24. Antal och andel (%) rättspsykiatriska undersökningar där lagstadgad tidsgräns för överföring till undersökningsenhet har överskridits	37

Tabell 25. Antal och andel (%) rättspsykiatriska undersökningar där anstånd har begärts.....	39
Tabell 26. Handläggningstid RPU, uppdelat på häktade och på fri fot, samt uppdelat på kvinnor och män	39
Tabell 27. Antal och andel rättspsykiatriska undersökningar med förfrågningar från domstolarna.....	40
Tabell 28. Antal och andel rättspsykiatriska undersökningar med bedömning av en allvarlig psykisk störning i expedierade utlåtanden	41
Tabell 29. Antal expedierade § 7-intyg, uppdelat på kvinnor och män, uppdelat på häktade och personer på fri fot, respektive uppdelat på ordinära § 7-intyg och § 7-intyg vård	42
Tabell 30. Handläggningstid § 7-intyg, uppdelat på häktade personer och personer på fri fot, respektive uppdelat på kvinnor och män.....	43
Tabell 31. Antal expedierade riskutredningar och handläggningstider	44
Tabell 32. Antal rapporter om hot- och våldsinidenter vid de rättspsykiatriska undersökningsenheterna	45
Tabell 33. Kostnad per ärende i kronor, avrundat till närmaste hundratal	46
Tabell 34. Redovisning av kostnader per verksamhetsområde ¹	51
Tabell 35. Redovisning av anslagsintäkter per verksamhetsområde ¹	52
Tabell 36. Redovisning av intäkter exklusive anslagsintäkter per verksamhetsområde ¹	52
Tabell 37. Utfall för Rättsmedicinalverkets uppdragsfinansierade resultatområden 2020–2022 (tkr)	53

5.1.2 Figurförteckning

Figur 1. Antal expedierade rättskemiska ärenden till Polismyndigheten.....	13
Figur 2. Antal utförda rättsmedicinska obduktioner	19
Figur 3. Dödssätt – antal och andel av samtliga expedierade rättsmedicinska obduktioner	21
Figur 4. Dödssätt – antal och andel av samtliga expedierade rättsmedicinska obduktioner uppdelat på kvinnor och män	22
Figur 5. Antal expedierade rättsintyg, uppdelat på kroppsundersökningar respektive yttranden.....	24
Figur 6. Antal expedierade rättsintyg avseende gärningspersoner respektive målsägande, uppdelat på kvinnor och män	25
Figur 7. Antal donationsärenden och antal tillvaratagna vävnader	32
Figur 8. Antal expedierade utlåtanden efter rättspsykiatriska undersökningar, uppdelat på häktade personer respektive personer på fri fot.....	36
Figur 9. Genomsnittlig beläggning per månad på vistelseavdelningen vid undersöksenheten i Göteborg	37
Figur 10. Genomsnittlig beläggning per månad på vistelseavdelningen vid undersökningsenheten i Stockholm	38
Figur 11. Antal expedierade § 7-intyg, andel § 7-intyg med förslag om RPU samt andel RPU:er där den undersökta personen bedömdes ha en APS vid gärningen	43

6 Årsredovisningens undertecknande

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 20 februari 2023

Lars Werkström

GENERALDIREKTÖR